

Novice

dj. vrtića Rožica, Veliko Trgovišće

Hižica

Broj 10
Veljača
2021.

Sadržaj

RIJEČ UREDNIKA.....	2-3	MALO DIJETE – VELIKI GENIJALAC.....	30-45
IZ ODGOJNO OBRAZOVNE PRAKSE DV ROŽICA		IZ ODGOJNE PRAKSE DRUGIH VRTIĆA	
Odgojitelj u dječjoj igri, izražavanju i stuaranju.....	4-5	Biti odgojitelj „izvan okvira“.....	46-47
Važnost igre u djetetu u životu.....	6-7	Odgojno-obrazovni rad i izazovi u vrijeme pandemije.....	48-49
U suživotu s prirodom.....	8-9	Novo normalno ili pojačano staro.....	50-51
Senzomotorički razvoj djeteta.....	10-11	Važnost autorskih samoiniciranih aktivnosti u predškolskoj dobi.....	52-53
Rješavanje problemskih situacija pomoću slikounica.....	12-13	Kozmički odgoj u radu s djecom u vrtiću.....	54-55
Pripravnštvo.....	14	Dokumentiranje u odgojno-obrazovnom procesu.....	56-59
Prilagodba u jaslicama.....	15	eTwinning projekt u predškolskoj dobi.....	60-61
Pedagog u vrtiću.....	16-19		
Glazba u jaslicama.....	20-21		
Dječja igra.....	22-23		
Priprema za školu kao priprema za život.....	24-27		
Pedagoško neoblikovani materijal.....	28-29		

Riječ urednika

Dragi čitatelji, pred vama je deseti, jubilarni broj naših novica. Kako se nalazimo u vrlo turbulentnom vremenu koje nam onemogućava druženja i neposredne stručne susrete ovaj broj je drugačiji već samim time što se pojavljuje u digitalnom obliku. A kako je zapravo nastala ideja da jedan mali vrtić ima svoj godišnjak?

Dječji vrtić Rožica ove godine navršava svojih dvanaest godina. Nekako paralelno s početkom rada vrtića počela sam razmišljati o tome da rad malog vrtića koji je na početku brojio svega tri skupine, promoviramo i prikažem o roditeljima i našoj zajednici.

Nakon godina iskustva u uređivanju časopisa i monografija, ta želja je rezultirala prvim brojem male brošure koju sam

nazvala „Hižica“ budući arhitektura našeg vrtića upravo asocira na zagorsku hižu, podsjeća na dom, obitelj, djecu, toplinu i zajedništvo. Već ta prva „Hižica“ je omogućila odgojiteljima da pišu o svojoj odgojnoj praksi, otkriju svoja promišljanja i

stručno odgovore na neka pitanja vezana uz razvoj djece. Brošuru sam nazvala novicama, a sadržavala je i rubrike „Malo dijete-veliki kreativac“ u kojoj su objavljeni dječji likovni uradci, te „Malo dijete-veliki znalac“ koji je sadržavao dječje izjave o situacijama iz svakodnevnog života i načinu na koji ih oni iz svoje perspektive doživljavaju i vide. Svojim dimenzijama časopis je zaista bio mala brošura koja je za pet godina izrasla u velike novice, baš kako je rastao i unapređivao se i sam dječji vrtić. Već druge godine u sudjelovanje u pripremi novog broja uključili smo i roditelje koji su davali svoje viđenje vrtića, a rubrike „Malo dijete-veliki kreativac“ i „Malo dijete-veliki znalac“ smo objedinili u novu rubriku „Malo dijete-veliki genjalac“. Proširenjem kapaciteta rastao je i broj odgojitelja koji su pisali svoje članke i tako jačali svoje profesionalne kompetencije.

U stručnim krugovima časopis je postao prepoznatljiv. Izlazio je u mjesecu veljači kad smo i obilježavali Dane vrtića. Prije tri godine u objavu svojih odgojnih iskustva iz prakse pozvali smo i sustručnjačke i suradnike iz drugih vrtića, pa i izvan županije. Tako je „Hižica“ postala malo okupljašte refleksivnih praktičara koji su svoja profesionalna iskustva međusobno dijelili. No, i dalje su to ostale novice koje su prvenstveno promovirale rad Dječjeg vrtića Rožica, ali i davali još veći značaj ranom i predškolskom odgoju. Petim brojem postigli smo značajni napredak. Naime, osim što je časopis postao dio zavičajne zbirke Gradske knjižnice Krapina, Nacionalna sveučilišna knjižnica dodijelila nam je međunarodni standardni knjižni broj kojim se publikacija identificira neovisno o zemlji izdavanja, jeziku ili abecedi, učestalosti izlaženja ili mediju. Prije dvije godine pauzirali smo i umje-

sto časopisa izdali „Šarenu slovaricu“ koju su pripremila sama djeca starije vrtićke skupine. Prošle smo se godine ponovno vratili „Hižici“ nastavljajući tamo gdje smo stali. Od samog početka surađivali smo s Damijom Jelinekom, grafičkim dizajnerom koji je vrlo kreativno radio pripremu svakog, pa i ovog broja. Naslovica časopisa je prepoznatljiva jer predstavlja mali prozorčić kroz koji se može „poluknuti“ što se u Rožici radi. Prvi broj tiskala je tiskara „Vrhovec“ gratis, a sve druge brojeve surađivali smo s tiskarom Impressio Cvitković d.o.o. Dosadašnji lektori bili su profesori hrvatskog jezika, od Marije Smolić, Nevenke Šoštarić, Monike Šalec do Mire Jelić. Naklada se kretala od 200-300 komada i časopis se našao u rukama brojnih odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja vrtića širom Lijepe naše, ali i naših roditelja.

Nadam se da će časopis dobiti svoje nove nastavke, jer je i dječji vrtić Rožica prepoznatljiv i cijenjen između ostalog i po njemu. Nadam se da će doći i neka bolja vremena koja će nam omogućiti vraćanje izgleda časopisa u njegovom tiskanom obliku. Nadam se i tome da ćemo i dalje surađivati s drugim dječjim vrtićima razmjenjujući svoja praktična iskustva, te da će se u objavu članaka uključiti i teoretičari budući je časopis postao svojevrsni zbornik stručnih radova. No, isto tako se nadam da će „Hižica“ ostati prvenstveno novica Dječjeg vrtića Rožica i neće izgubiti onu istinsku vezu sa svojim vrtićem.

Želim vam znatižljivo čitanje i

listanje stranica ovog jubilarnog

broja ovog puta u digitalnom izda-

nju.

Ravnateljica, Gordana Pavlinić

Iz odgojne prakse DV Rožica

Odgojitelj u dječjoj igri, izražavanju i istraživanju

Anamarija Kralj, odgojitelj mentor

Odganjitelj - kakav treba biti i koje su njegove poželjne značajke, kao važnog činitelja dječjeg stimulativnog okruženja? Koje su temeljne vrijednosti kvalitetnih odgojno-interakcijskih odnosa s djecom? Koje su sve uloge odgojitelja u dječjoj igri, njihovom izražavanju i stvaranju? Samo su neka od velikih pitanja-izazova, na koje kvalitetan odgojitelj trebao odgovoriti radom i znanjem.

Odganjitelj bi trebao posjedovati sposobnost za preoblikovanje, maštovitost, kreativnost, biti otvoren za nova rješenja, imati razvijenu osjetljivost za probleme i tako dalje. Također biti usklađen s djetetom u djelovanju, upravo to čini osnovnu vrijednost kvalitetnih odgojno-interakcijskih odnosa.

Visoko osviješten kako u svakodnevnim interakcijama (komunikaciji) djeluje na djecu ne samo verbalno, već i svojim cjelokupnim ponašanjem, što pridonosi njegovoj većoj uspješnosti u procesima odgojno-obrazovnog djelovanja. Pomaže mu bolje se snaći, biti elastičan i prijemuljiv pred izazovima, koje pred njega stavlja odgoj i obrazovanje djece rane i predškolske dobi.

Upravo sve ovo daje kao temeljni razlog što predškolskom odgoju ne odgovaraju fiksni programi...s predviđljivim sastavnicama - cilj i zadaće do vremenskih raspoređivanja, itd. dalje.

To mogu biti samo smjernice, a mnogo više toga ovisit će o poticanosti okruženja djece i kvaliteti interakcije (komunikacije) odraslih (roditelja, odgojitelja) s djecom.

Uloga odgojitelja u dječjoj igri, izražavanju i istraživanju

Prvo treba istaknuti da uloga odgojitelja nikako nije samo jedno ponašanje, već niz uloga koje odgojitelj primjenjuje ovisno o situaciji. Svaki odgojitelj trebao bi osvijestiti svoj odgojni pristup jer mnogo puta ponašanje odgojitelja ovisi o slici koju je stvorio o djetetu - implicitna pedagogija.

Pomno promatrajući i slušajući dječu kako se ponašaju u aktivnostima, a sve s ciljem prepoznavanja njihovih interesa i potreba svakako pridoni objektivnijoj slici o svakom pojedinom djetetu.

Takvim pristupom odgojitelj može kvalitetno podržati djetete i njegovo učenje kroz igru, njegovo izražavanje i stvaranje, te prepoznati dosadašnja dostignuća djeteta i okvirno

planirati buduća.

Promatranje djece pomaže nam u shvaćanju što dječa zapravo poku-

šaju razumjeti, vidjeti što već znaju. Zato je važno i dokumentirati radi bolje kvalitete promišljanja i dubljeg razumijevanja djece.

Također, vrlo važno je imati razvijeno umijeće slušanja, što znači ne govoriti umjesto djeteta, već mu dati do znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Osim

što odgojitelj svakodnevno ima uloge slušača i promatrača, također postoji još uloge u kojima se odgojitelj treba kvalitetno ostvariti

kako bi mogao adekvatno djelovati na cjelokupan razvoj djece. Još jedna od uloga odgojitelja u igri, izražavanju i istraživanju djece je uloga planera, no nikako preciznog. Uočavanje stvarnih znanja i interesa djece daju nit vodilju kao dobrom planiranju.

Kada i kako bi se odgojitelj trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Pomažući dječi u onim aktivnostima koje ona ne mogu obaviti sama, a pritom ih ohrabrujući i podržavajući njihovu samostalnost i inicijativu, odgojitelj ostvaruje ono što je bitno. Na osnovi proučavanja i praćenja djece, njihovih postupaka odgojitelj

dobiva smjernice kada i kako ulogu

treba primijeniti, a tako i prepozna-

nuirano nuditi dječi materijale različitih aktivnosti primjerene njihovoj dobi, u dovoljnoj količini i raznolikosti. Svakako, važne su i uloge poticatelja i usmjerivača. To su slične uloge kojima odgojitelj motivira dječu na istraživanje.

Usmjeravanje djece nije izravno davanje uputa, već navođenje na otkrivanje svrhe određene aktivnosti.

Postoje još uloge izravnog voditelja, menadžera i uloga komunikatora.

Najviša razina potpore učenja djece je osposobljavanje za upravljanje

cjelokupnim procesom vlastitog

učenja.

Kada i kako bi se odgojitelj

trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Svakako treba imati na umu da je razina uključenosti odgojitelja - koja potiče samostalnost djece u onome

čime se bave - ključna i važan kriterij.

Još su važni kriteriji uključivanja

odgojitelja poticanje djece na su-

radnju i zajedničko pronalaženje

rješenja određenog problema (time

uče jedni od drugih), dječa međusobno diskutiraju o mogućim strategijama dolaženja do odgovora.

Također, uključivanje kada želi dječu

potaknuti na zajedničku procjenu ili

znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Usmjeravanje djece nije izravno davanje uputa, već navođenje na otkrivanje svrhe određene aktivnosti.

Postoje još uloge izravnog voditelja, menadžera i uloga komunikatora.

Najviša razina potpore učenja djece je osposobljavanje za upravljanje

cjelokupnim procesom vlastitog

učenja.

Kada i kako bi se odgojitelj

trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Svakako treba imati na umu da je razina uključenosti odgojitelja - koja potiče samostalnost djece u onome

čime se bave - ključna i važan kriterij.

Još su važni kriteriji uključivanja

odgojitelja poticanje djece na su-

radnju i zajedničko pronalaženje

rješenja određenog problema (time

uče jedni od drugih), dječa međusobno diskutiraju o mogućim strategijama dolaženja do odgovora.

Također, uključivanje kada želi dječu

potaknuti na zajedničku procjenu ili

znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Usmjeravanje djece nije izravno davanje uputa, već navođenje na otkrivanje svrhe određene aktivnosti.

Postoje još uloge izravnog voditelja, menadžera i uloga komunikatora.

Najviša razina potpore učenja djece je osposobljavanje za upravljanje

cjelokupnim procesom vlastitog

učenja.

Kada i kako bi se odgojitelj

trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Svakako treba imati na umu da je razina uključenosti odgojitelja - koja potiče samostalnost djece u onome

čime se bave - ključna i važan kriterij.

Još su važni kriteriji uključivanja

odgojitelja poticanje djece na su-

radnju i zajedničko pronalaženje

rješenja određenog problema (time

uče jedni od drugih), dječa međusobno diskutiraju o mogućim strategijama dolaženja do odgovora.

Također, uključivanje kada želi dječu

potaknuti na zajedničku procjenu ili

znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Usmjeravanje djece nije izravno davanje uputa, već navođenje na otkrivanje svrhe određene aktivnosti.

Postoje još uloge izravnog voditelja, menadžera i uloga komunikatora.

Najviša razina potpore učenja djece je osposobljavanje za upravljanje

cjelokupnim procesom vlastitog

učenja.

Kada i kako bi se odgojitelj

trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Svakako treba imati na umu da je razina uključenosti odgojitelja - koja potiče samostalnost djece u onome

čime se bave - ključna i važan kriterij.

Još su važni kriteriji uključivanja

odgojitelja poticanje djece na su-

radnju i zajedničko pronalaženje

rješenja određenog problema (time

uče jedni od drugih), dječa međusobno diskutiraju o mogućim strategijama dolaženja do odgovora.

Također, uključivanje kada želi dječu

potaknuti na zajedničku procjenu ili

znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Usmjeravanje djece nije izravno davanje uputa, već navođenje na otkrivanje svrhe određene aktivnosti.

Postoje još uloge izravnog voditelja, menadžera i uloga komunikatora.

Najviša razina potpore učenja djece je osposobljavanje za upravljanje

cjelokupnim procesom vlastitog

učenja.

Kada i kako bi se odgojitelj

trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Svakako treba imati na umu da je razina uključenosti odgojitelja - koja potiče samostalnost djece u onome

čime se bave - ključna i važan kriterij.

Još su važni kriteriji uključivanja

odgojitelja poticanje djece na su-

radnju i zajedničko pronalaženje

rješenja određenog problema (time

uče jedni od drugih), dječa međusobno diskutiraju o mogućim strategijama dolaženja do odgovora.

Također, uključivanje kada želi dječu

potaknuti na zajedničku procjenu ili

znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Usmjeravanje djece nije izravno davanje uputa, već navođenje na otkrivanje svrhe određene aktivnosti.

Postoje još uloge izravnog voditelja, menadžera i uloga komunikatora.

Najviša razina potpore učenja djece je osposobljavanje za upravljanje

cjelokupnim procesom vlastitog

učenja.

Kada i kako bi se odgojitelj

trebao uključivati u igru, izražavanje i istraživanje djece

Svakako treba imati na umu da je razina uključenosti odgojitelja - koja potiče samostalnost djece u onome

čime se bave - ključna i važan kriterij.

Još su važni kriteriji uključivanja

odgojitelja poticanje djece na su-

radnju i zajedničko pronalaženje

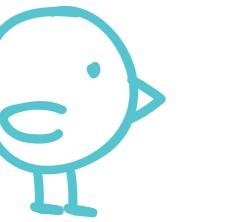
rješenja određenog problema (time

uče jedni od drugih), dječa međusobno diskutiraju o mogućim strategijama dolaženja do odgovora.

Također, uključivanje kada želi dječu

potaknuti na zajedničku procjenu ili

znanja da je vrijedno pažnje i prihvatanja.

Važnost igre u djetetovu životu

Kristina Žitnik, mag. praes. educ.

Igra je slobodno izabrana psihofizička aktivnost, čiji sadržaj i forme kretanja omogućuju samozražavanje djeteta i pružaju mu zadovoljstvo. Sveprisutna je u svim životnim dobima, a posebno značajna u predškolskoj dobi. Igrajući se, dijete stječe nova znanja i iskustva - pomoću igre sklapa prijateljstva.

„Igra je slobodna i spontana djetetova aktivnost koja polazi od djetetove unutarnje potrebe.“ (Lazar, 2007). Omogućuje mu smislenu interakciju s okolinom. Dijete u igri uspostavlja različite socijalne kontakte, upoznaje i otkriva govornu komunikaciju, a sloboda u igranju potiče djecu na samostalnost. Igra osigurava stjecanje senzorno motoričkih iskustava koja su vrlo važna za cijelovit razvoj djeteta. Cjelokupna igrovna raznolikost se najčešće u literaturi razvrstava u

tri kategorije – funkcionalna, simbolička i igra s pravilima.

Funkcionalna igra je vrsta igre u kojoj dijete isprobava, koristi određene predmete i tako razvija svoje sposobnosti (funkcije). Ova vrsta igre započinje između 1. i 3. mjeseca

uvježbavanju motoričkih shema i igri glasovima, kričanjem i gugutanjem. Djetetu trebaju igračke koje će zamijeniti stvarne predmete. Važno je da one budu što sličnije i realnije. Razvojem apstraktног mišljenja, djetetu više nisu toliko potrebne igračke koje zamjenjuju

konkretnе predmete. Piaget navodi da se pojava mentalnog predočavanja javlja u dobi između 18. i 24. mjeseca. Upotreba jednog simbola za nešto drugo, početak je razvoja simboličke funkcije.

Simbolička igra je organizirana igra u kojoj se ona prenosi u određene situacije, određena lica, pojave ili stvari pomoću riječi, pokreta, kretanja ili zvukova. U toj vrsti igre predškolsko dijete se identificira s nekom drugom osobom ili pojmom. Simbolička igra ima veliku važnost u razvoju apstraktног mišljenja jer dijete proživljava svijet odraslih, stvarajući razne zamišljene situacije. U simboličkoj igri sve je izmišljeno, ali je za nju dijete pronašlo uporište u ranije proživljenim događajima i situacijama. U našoj skupini, u kojoj je većina petogodišnjaka, simbolička igra ima važnu ulogu. Ona je svakodnevna pojava u kojoj djeca doista uživaju. Zbog ove vrste

igre važno je redovito nadopunjavati centre djeci zanimljivim i atraktivnim materijalima kako bismo ih dodatno potaknuli na igru.

Igra s pravilima, vrsta je igre koja se igra prema unaprijed poznatim pravilima i ograničenjima. Takve igre

većinom pripadaju kulturnoj baštini

nekog naroda. Igre s pravilima, za-državaju se tijekom cijelog života, a u njima dijete ostvaruje aktivnost poštujući pravila.

Kako dijete raste, tako se mijenja i spoznajna i društvena razina složenosti igre. Mala djeca uživaju u sa-

mostalnoj igri, dok ona nešto veća i starija - traže suradnike. Dijete kroz igru raste i razvija se. Prema Konvenciji o dječjim pravima, igra je pravo svakog djeteta. Djetinjstvo bez igre i druženja s prijateljima doista je nezamislivo, stoga pustimo djecu da budu djeca.

LITERATURA

- Duran, M. (1995). Dijete i igra
- Lazar, M. (2007). Moć igre i igračke
- Starc, B. i suradnici (2004). Osobi-ne i psihološki uvjeti razvoja djeteta

U suživoću s prirodom

Odgoviteljica, Beti Jambrek

Boravak na zraku dio je svakodnevnog rituala u našoj skupini. Nakon jutarnjih aktivnosti, igre, pjesme i zabave te spremanja sobe dnevnog boravka, slijedi pitanje: „Kaj, idemo sad van?“. Brzo odjenemo svoje jakne, obuvamo se, primamo prijatelja za ruku - i krećemo. Krećemo - u novo učenje, novo istraživanje. Boravak na otvorenom potiče dječ-

ju znatiželju, istraživanje i kreativnost. Djeca proširuju svoje spoznaje o prirodnim pojavama, biljkama, životinjama i djelatnostima kojima se ljudi bave. Tijekom svih godišnjih doba promatramo povrtnjak naše „tete susjede“, čije je povrće za nas postalo pravi izvor znanja. Veselimо se svakoj novoj glavici salate, kupusa, rumenoj rajčici ili debeloj bundevi jer znamo da iz nje nastaje fina bučnica... Gdje bismo mogli zadovoljiti neu-

taživu glad svih naših osjetila ako ne na pravome mjestu, u prirodi koja nas okružuje?! Kojom bismo aktivnošću u zatvorenom prostoru mogli naučiti kako funkcioniра priroda i svijet?! Šetnju nastavljamo do igrališta, idealnog mesta gdje možemo potrošiti višak energije i poštено se istrčati. Tako ubrzavamo svoje disanje, zrak brže struji kroz dišne organe, pa tako i bolje „čistimo“ dišne puteve. Znači, postajemo zdraviji.

8

Često se do godi da se sudarimo s prijateljem, padnemo, nagazimo mu nove tenisice i zaprljamo ih blatom... ali nekako nas brzo prođe ljutnja jer smo vani, na svježem zraku. Brzo zaboravimo sve probleme jer smo slobodni, sretni, nesputani i nema pravila. Znanstveno je dokazano da priroda i svježi zrak djeluju na djecu tako da im pomažu fokusirati pažnju, a zelenilo i prostranstva inhibiraju neurone i omogućuju im da se odmore i oporave. Boravak u prirodi omogućuje djeci da misle jasnije i da se lakše nose sa stresnim situacijama.

I zato, preporučujemo svima, korisno je svaki slobodni trenutak provesti na svježem zraku. Priroda je djetu (a i svima nama), najbolja igračka, ali i najbolji učitelj!

Senzomotorički razvoj djeteta

Odgojiteljica Danijela Groš

Senzomotorički razvoj djeteta temelj je razvoja kognitivnih sposobnosti, a to su osjetilo vida, sluha, mirisa, okusa, dodira, vestibularni sustav. Djeca istražuju svoju okolinu svim osjetilima. Senzomotoriku djece možemo razvijati raznim materijalima i

predmetima. Djetetu se različiti materijali trebaju davati postupno i ne u prevelikoj količini. Tako dijete može dobro upoznati i izmanipulirati svojstva i mogućnosti onog što smo mu ponudili. Nakon što upozna jedan materijal djetetu dajemo još jedan, radi uočavanja sličnosti i razlike, te povezivanje dvaju materijala zajedno. Primjerice, djetetu damo

papirnate maramice i ono će ih presavijati, gužvati i trgati. Nakon nekog vremena ponudimo plastičnu bocu. Dijete će isprva bocu bacati i razgledati, no ubrzo će shvatiti da može maramice stavljati u bocu. Dodajemo nove predmete (kamenčiće, slamke, drvene štapiće) i dijete će uvek istraživati i naći način na koji da poveže različite materijale.

se i okuse. Vestibularni sustav (kretanje i ravnoteža) potičemo svakodnevnim aktivnostima - trčanjem, dodavanjem lopte, plesanjem, oponašanjem životinja i slično. Rani i predškolski odgoj važan je za razvoj senzomotorike, stoga je u toj dobi potrebno djetetu pružiti što više mogućnosti da upozna sebe i svoju okolinu.

Rješavanje problemskih situacija pomoću slikovnica

Odgojiteljica Danijela Leljak

Slikovnice, ponajviše problemske slikovnice pomažu djeci da prepoznaјu situaciju u kojoj se nalaze i osjećaje, te kako se nositi s njima. Problemi kod djece najčešće se javljaju zbog nekih neprerađenih osjećaja. Djeca se ponekad nađu u situaciji u kojoj ne mogu verbalno pokazati svoje osjećaje, te im je potrebna pomoć. Kroz slikovnice dolazimo do djetetovih osjećaja, situacija, razmišljanja. Djeca se povezuju s likovima i situacijama koje se događaju u slikovnici zato što su slični, jer se slično osjećaju i tako lakše spoznaju svoje osjećaje i pomažu im da riješe svoje probleme. Priče pomažu djetetu da promjeni svoju rutinu, te mijenjanjem ponašanja prema svijetu i samom sebi. Slikovnice opisuju problemsku situaciju i način njezinog rješavanja. Slušanjem priče bitno je da dijete osjeti pozitivan osjećaj, od-

nosno olakšanje kada uvidi kako je lik u priči riješio problem. Prilikom biranja slikovnice važno je imati na umu djetetovu dob, ali i probleme s kojim se dijete susreće. Važno je na vrijeme prepoznati problemsku situaciju u kojoj se dijete nalazi i pravodobno reagirati, a najbolja pomoć su upravo slikovnice. Djeca naše skupine pokazuju interes za slikovnice, svakodnevnim čitanjem priča pokušavamo olakšati djeci određene problemske situacije u kojima se ponekad nalaze. Nakon čitanja priče razgovaramo o djetetovim osjećajima, razmišljanju. Nije važno samo pročitati priču, već je potrebno i razgovarati s djecom, kako bi ona imala mogućnost izraziti

svoje mišljenje i doživljaj. Kod pojedine djece primjećujemo napredak u rješavanju problema, ali ujedno je vidljiv i napredak u koncentraciji, polagano – njihova se koncentracija produžuje.

Čitanje i slušanje priča pomaže djeci da se umire i da imaju potporu u trenutnoj problemskoj situaciji.

Literatura

Martinović, I., Stričević, I. (2011). Slikovnica: prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu. Zagreb: Libellarium.

Zalar, D., Kovač-Prugovečki, S., Zalar, Z. (2009). Slikovnica i dijete. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga.

Pripravištvu

mag. praes. educ., odgojitelj pripravnik,
Nikolina Maršanić

Zar ti za čuvanje djece treba fakultet?", "Pa, ti po cijeli dan samo čuvaš djecu, nije tebi teško." Samo su neki od komentara s kojima se odgojitelji svakodnevno susreću. Biti odgojitelj je poziv, potrebna je predanost i ustrajnost, stalno usavršavanje i rad na sebi, nije dovoljno samo voljeti djecu. Svaki odgojitelj nakon završenog fakultetskog obrazovanja treba proći proces pripravnštva u trajanju od godinu dana. Svaki je početak izazovan, a najveći izazov pripravnika svakako je stvaranje odnosa s ljudima, učenje o tome kako ustanova diše, funkcioniра, shvatiti klimu i kulturu ustanove u kojoj radiš. Pripravnik koji je tek diplomirao i koji nema radnog iskustva (osim prakse

Prilagodba u jaslicama

Odgojiteljica Silvija Jagarčec-Bekina
Fizioterapeut, Ivana Košutić

Celika promjena u životu djeteta je polazak u jaslice, to je važan događaj za dijete i roditelje. Kod većine djece to je najčešće prvo odvajanje od roditelja i roditeljskog doma. Mijenja se djetetov način življjenja, mora se prilagoditi na nepoznate osobe, odgajatelje, višesatni boravak među većim brojem djece, novi prostor i stvari koje ga okružuju, različiti ritam ustajanja, spavanja, hrane i hranjenja. Adaptacijskim razdobljem nazivamo vrijeme u kojem se dijete, odgajatelj, ali i roditelj prilagođavaju novonastaloj situaciji, u kojem se uspostavlja socioemocionalna veza djeteta i odgajatelja.

Kod prvog dolaska u jaslice dijete se

osjeća samo, bespomoćno i izgubljeno, plače, grčevito se drži za roditelja ili na neki drugi način iskazuje svoju tugu. Sve navedene reakcije su tipične za separacijsku anksioznost uzrokovana strahom od odvajanja i od nepoznatih osoba, koji se kod djeteta javlja od 8. mjeseca starosti, a vrhunac doseže u drugoj godini života.

Ove godine, zbog trajanja epidemije COVID-19, proces prilagodbe provodio se uz strogo poštivanje epidemioloških mjera.

Prva tri dana

dijete je upoznavalo prostor, odgajatelje, drugu djecu, igračke. Roditelji su se uključivali u igru sa svojim djetetom kako bi mu olakšali prihvatanje novu situaciju. Bez obzira na stroge mjere i odgajatelje pod maskama, djeca su se vrlo brzo prilagodila novonastaloj situaciji i sve se odvijalo na najbolji mogući način. Četvrti dan djeca su ostala sama na ručku, bez roditelja. Peti dan djeca su ostala na spavanju, a nakon toga dolazili su u jaslice pre-

ma potrebama roditelja. Nisu sva djeca jednako reagirala tijekom adaptacije. Neka su djeca otvoreno negovala (plač, vrištanje, agresija, bacanje na pod); dok su druga djeca odbijala komunikaciju s odgajateljem ili su pak bila u potpunosti usmjerena na odgajatelja. Mlađa djeca su burnije reagirala, dok su starija ulazila u sobu, ali su veći dio dana proveli odbijajući komunikaciju s odgajateljem i drugom djecom.

Većina djece imala je sa sobom prije-

lazni objekt (dudu, deku, bočicu), koji im je pomogao da se osjećaju sigurnije.

Tijekom adaptacije posvetili smo se

svakom djetetu individualno i pošto-

vali njegove potrebe i tako mu olak-

šali razdoblje prilagodbe.

Nakon nekog vremena, kad se dijete

prilagodi i osloboди straha od nepo-

znatog, jaslice će postati mjesto gdje

će dijete rado dolaziti i provoditi vri-

jeme u igri s novim prijateljima.

Pedagog u vrtiću

Ana Ivanetić, stručni suradnik pedagog

Uloga pedagoga određena je humanističko-ravnojnom koncepcijom predškolskog odgoja i obrazovanja, a temelji se na suvremenim znanstvenim spoznajama i stručnim dostignućima. Pedagog, kao pedagoški stručnjak, u vrtiću je nezaobilazan u ostvarenju osnovne zadaće - ranog odgoja i obrazovanja predškolske djece, te uključuje širok raspon djelovanja. Pedagog istražuje, vrednuje, neprestano tražeći odgovore na pitanja koja se pojavljuju u procesu odgoja i obrazovanja djeteta predškolske dobi. Primarna zadaća pedagoga u dječjem vrtiću je rad na unapređivanju kvalitete odgojno-obrazovnog procesa kroz aktivnosti, kao što su planiranje, praćenje, organiziranje, realiziranje, analiziranje i evaluanje odgojno-obrazovne prakse.

Stručno-razvojni poslovi predškolskog pedagoga obuhvaćaju: pripreme za realizaciju programa, prijam djece u primarne i druge programe, utvrđivanje uvjeta za

optimalno izvođenje njege, odgoja i obrazovanja djece, organizaciju i ostvarenje procesa njege, odgoja i obrazovanja djece, valorizaciju ostvarenih programa, kontinuiran-

no stručno usavršavanje, knjižničarsko-informacijsku djelatnost, te ostale poslove. Pedagog svoj rad ostvaruje programskim zadaćama u odnosu na dijete, ro-

itelje, odgojitelje, razvojno-pedagošku službu i širu društvenu sredinu.

Programske zadaće pedagoške u odnosu na dijete

- Praćenje procesa prilagodbe novoupisane djece (osobito djece s posebnim potrebama)
- U suradnji s ostalim članovima stručnog tima provođenje inicijalnih razgovora radi prikupljanja bitnih informacija o djetetu (razvoj, navike, ponašanje)
- Nalaženje novih načina provedbe procesa (organizacijski, komunikacijski, materijalni) radi zadovoljavanja djetetovih potreba
- Ostvarivanje neposrednog kontaktta s djecom radi obogaćivanja programa rada (svakodnevni neposredni pedagoški rad u odgojno-obrazovnom procesu)
- Djelovanje na jačanju osjećaja sigurnosti, samopouzdanja, pozitivne slike o sebi, te njegovanje humanih odnosa, posebno u razdoblju prilagodbe i na području dječje suradnje
- Praćenje i procjenjivanje aktualnih djetetovih potreba, pravodobnosti i kvalitetu njihovog zadovoljavanja radi utvrđivanja

primjerenosti organizacije djetetovog života i cijelokupnog odgojnog procesa, s naglaskom na prihvatanje različitosti

Programske zadaće pedagoške u odnosu na roditelje

- Provodenje inicijalnih razgovora prilikom upisa u vrtić

• Informiranje roditelja novoupisane djece o obilježjima institucionalnog odgoja i obrazovanja predškolske djece te posebnostima vrtića i odgojno-obrazovne skupine

• Priprema roditelja za proces prilagodbe djeteta na vrtić

• Svakodnevni kontakti s roditeljima, savjetodavni rad u rješavanju razvojne i odgojne problematike

• Planiranje i provođenje tematskih roditeljskih sastanaka i edukativnih radionica za roditelje

• Poticanje djece pred polazak u školu na području predčitalačkih i prematematičkih vještina

• Individualni rad s djecom prema potrebi, asistencija tijekom izleta i posjeta u odnosu na dječju s posebnostima

• Informiranje roditelja o pro-

mjenama izvršenim na razini vrtića, odgojno-obrazovne skupine

- Stvaranje uvjeta za roditeljske evaluacije vrtičkih programa, prihvatanje roditeljskih stava i procjena te adekvatno djelovanje u tom smislu (izrada evaluacijskih upitnika)

Programske zadaće pedagoške u odnosu na odgojitelje

- Pomoći odgojitelju da prepozna i procijeni djetetove potrebe
- Pomoći odgojiteljima u kreiranju poticajnog vremenskog, materijalnog i prostornog konteksta za povoljan djetetov razvoj i optimalno zadovoljenje njegovih potreba
- Proširenje i bogaćenje programa sadržajima vezanim uz stvarne i aktualne interese djece (npr. provođenje projekata)

Glazba u jaslicama

Odgojiteljica, Božica Kalauz

Poznato nam je i znanstveno dokazano da prve godine djetetova života imaju veliku važnost za formiranje njegove osobnosti. Da bi djete izraslo u samostalnu, kreativnu i empatičnu/humanu osobu, potrebna mu je briga, njega, ljubav i usmjeravanje odraslih. Potrebno mu je omogućiti upoznavanje različitih umjetnosti i podražaja. Umjetnost s kojom se dijete susreće od rođenja je - glazba. Dojenče je može doživjeti jer ima razvijen slušni aparat, a sposobnosti za primanje drugih umjetnosti razvijaju se kasnije.

„Glazba unosi u život djeteta toplinu i radost, ali je njezin udio važan i u fizičkom i u psihičkom razvoju djeteta. Živahan i dinamičan govor

glazbe privlači dječju pažnju i već kod prvih susreta izaziva radost. Radosno raspoloženje potiče dijete na aktivnost, budi njegov interes, radoznalost i želju da upozna osobe i predmete svog interesa, a olakšava mu izvođenje onih radnji koje su za nj teže.“ (Manasteriotti, 1981.)

Glazba je vrlo važna za djecu jasličke dobi. Ona uživaju u samom slušanju, pogotovo instrumentalne ili klasične, glazbe koja ih opušta, čini sretnima i pomaže im da se osjećaju ugodno. Stoga je potrebno djeci omogućiti svakodnevno slušanje glazbe. U našoj jasličkoj skupini, djeca već znaju da je vrijeme pripreme za dnevni odmor čim čuju instrumentalnu glazbu. Sva djeca su sposobna za glazbene aktivnosti, ali se razlikuju po svojim sposobnostima i sklo-

nostima. Postoje razlike u sluhu, osjećaju za ritam, glazbenom pamćenju, sposobnostima zapažanja, stvaralačkim sposobnostima i interesima za glazbene stilove (vrste glazbe). Uloga odgojitelja je da uoči i spozna te razlike kod djece, te ih usmjerava prema njihovim mogućnostima, razvojnim karakteristikama i interesima. Treba naglasiti da glazba svojim sadržajem i izražajnim sredstvima mora biti pristupačna djetetu i njegovoj dobi. U jasličkoj dobi je dosta brz razvoj motorike. Dijete sjedi, stoji, puže, kotrlja se, počinje hodati, trčati. Pokretom i glasom oponaša svoju okolinu, ono što vidi i čuje. Reakcija na glazbu očituje se u pokretima (glavom, ručicama, cijelim tijelom), gukanjem i kasnije pjevanjem. Djeci je poželjno pjevati jednostavne pjesmice i brojiti bro-

jalice. Pri tome je važno uključiti pokret koji prati tekst. Tako djeca lakše zapamte riječi, a ona koja ih još nisu počela izgovarati uključuju se samo pokretom. Uz pjevanje i brojenje brže se razvija i obogaćuje govor. Kraće pjesmice i brojalice uključujemo i u male tjelesne aktivnosti. Dok pjevamo ili brojimo, možemo udarati ritam. Nakon nekog vremena, i djeca počinju udarati ritam čim čuju prvi takt. Tako spoznaju suprotnosti glasno/tiho i brzo/polako. Ritam i zvuk djeca istražuju igračkama kojima mogu proizvesti šumove i zvukove. Zbog toga, a i da bismo dijete privukli glazbi, uvodimo u igru i aktivnosti razne predmete „živih“ boja. To su šuškalice, zvečke, udaraljke... One mogu biti kupovne, ali tijekom višegodišnjeg rada u jaslicama primijetila sam da djeca više vole i

radije koriste one koje sam sama izradila od prirodno neoblikovanog materijala. Vrlo lako roditelji ih mogu sami izraditi kod kuće, samo treba malo vremena i volje. Djeca će ih rado koristiti uz glazbu, pjesmu ili ples. Poželjno je da i njih uključite u izradu.

Glazbene aktivnosti u jasličkoj dobi imaju veliku ulogu u razvoju kreativnosti, govora, osjećaja sigurnosti i samopouzdanja kod djece. One pridonose stvaranju vedrog i veselog ozračja. Stoga: slušajte glazbu, pjevajte, brojite, plešite i veselite se!

Literatura

Manasteriotti, V.: Prvi susreti djeteta s muzikom, Priručnik za roditelje i sestre odgajateljice u dječjim jaslicama. Školska knjiga, Zagreb 1981.

ja igra

dgojitelj pripravnik, Patricija Grah

Igra i potreba za igrom najkompleksnija je aktivnost djeteta predškolske dobi. U igri se dijete razvija i odgaja. U igri predškolsko dijete upoznaje svijet, razvija svoja čula, motoriku, iskušava svoje sposobnosti, stječe prva socijalna iskustva, jednom riječju, u igri dijete živi, razvija se i raste. A tom rastu mijenja se i sadržaj, trajanje i složenost igre – ovisno o psihofizičkom rastu djeteta i poticajima kojima je izloženo. Od prve igre prstićima, do složenih igara kojima sudjeluju grupe djece, s počno određenim ulogama i organizacijom, pa do upotrebe složenih igračaka kojima danas raspolažu djeca, roditelji i ustanove za predškolski odgoj, stvoren je cijeli svijet igre koja nije samo priprema za unutrašnji život djeteta, nego istovremeno i sadržaj dječjeg života. Igra je fenomen djetinjstva i obilježava

u kulturu.

Igra je ogledalo onoga što djetetu važno. Dijete uživa u igri, uživa se, druži se s prijateljima i u aktivnosti. Može se igrati u kući i van kuće. Igra se razvija kako je zvija i mijenja dijete. Dijete se razvija različitim razlogom. Ako je rado, istražuje ili uči nove stvari, ježbava različite vještine. Igra treba biti vrijeme kada dijete uči i razvija socijalne odnose. U igru treba unositi vlastite interpretacije različitih situacija, događaja, iskustava. Djetetu treba vrijeme da razvije igru. Također, treba prostor u kući i izvan kuće, treba drugu dječju odrasle. Trebaju mu igračke koje mogu biti realni objekti ili simboli kojima se dijete koristi u igri. A vole imati izbor kada, čega, kako i s kim će se igrati. Igra je te mjere svojstvena svakom djetetu da rijetko kada postavlja pitanje zašto ona nastaje, kako se razvija, koji su njezini učinci. Funkcionalna aktivnost koja stvara napetost, uzbudjenje, ostvaruje se u verbalnim i neverbalnim komunikacijama. Igra je motivirana iznutra, zato je slobodna, otvorena i vrlo važna za dijete. Predškolskom djetetu treba dopustiti da se igra koliko dugo želi, ne požurivati ga da završi igru, osim ako to nije nužno. Igra je prirodna dječja aktivnost i dječja mašta je vrijedno unutarnje sredstvo, koje se može iskoristiti za poticanje kreativnog razmišljanja, zdravog samopoštovanja i uspješne komunikacije s drugima. Pažljivo i točno vođene igre mogu pružiti bogato iskustvo učenja, koje nadilazi obično poučavanje vještina u svrhu prikrivanja ili kompenzacije neprimjerenih socijalnih interakcija i umjesto toga otvoriti mogućnost dubljeg učenja – vrstu učenja koja dovodi do socijalno inteligentnih interakcija i potiče osjećaj osobnog ispunjenja djetetova života po simbolička igra. Dijete radi se i uči, tako i sama igra je kompleksnija. Igrajući maštovito transformira i zamjenjuje ih za realne, uživljava u različite uloge, glas raznim likovima (lute, šančanim životinjama itd.), prostor u kojem će se igra razvija scenarije i usklada sa sugrađima. Simbolička igra služi se kao aktivnost u kojoj se koristi zamjenske objekte, ideje u funkciji simbola da se zalo određeno ponašanje. Simboličke igre se javljaju pod različitim nazivima kao igra pretvaranja, drama, igrački sl. Ove igre razvijaju se usporedno sa psihičkim razvojem djeteta, tj. sa strukturonim aktivnostima. Prema Piagetovoj teoriji, igračka igra se javlja kad je dete racionalno mišljenje i

realnu stvarnost. igrom dijete imitiraju i rad u okolini s odraslima u njihovim aktivnostima. imaju svoju radnju, žaj, uloge (likove), postupke i pravila, meti uvjetno označene predmete. Među nijednim od ovih postoji realan odnos.

Simbolička
važna u psihičkom

A cartoon illustration of a young boy with brown hair and large eyes, wearing a light blue t-shirt with the number '1' on it and dark blue shorts. He is sitting on a blue slide, smiling and waving his right hand. The slide has a yellow safety bumper at the bottom.

Priprema za školu kao priprema za život

Odgojiteljica Katarina Cvetković, mag.
praesc.educ

Priprema za polazak u prvi razred osnovne škole - jedan je od značajnijih koraka u procesu odrastanja i sazrijevanja u djetetovu životu. U ovom vrlo osjetljivom životnom razdoblju, dijete se nalazi između tri čimbenika - obitelji, vrtića i škole. Vrtić i škola razlikuju se po svojoj filozofiji i djelovanju, ali zajedno djeluju na izgradnju i oblikovanje djetetove ličnosti i identiteta. Važno je stvoriti što manje razlike između njih, kako bi dijete imalo mogućnost lakše prilagodbe na nove okolnosti koje ga očekuju. U pripremi za polazak u školu, potrebno je usklađivanje i prilagođavanje razvojnim mogućnostima djeteta i njegovim posebnostima u tom razdoblju. Vještine se kod svakog djeteta razvijaju različito, a svako dijete ima jače

i slabije strane, različite preduvjetne i različito razvijene vještine i znanja. Svakoj vještini važno je pristupati individualno, uz postupno nadograđivanje, kako bi se djetetu omogućilo napredovanje vlastitim tempom (Burke Walsh, 2004).

Uspješno snalaženje u školi ovisi o spremnosti djeteta za polazak u školu. Priprema za školu u vrtiću ne događa se samo u jednoj godini, već počinje od djetetovog rođenja, kako u obiteljskom, tako i u vrtičkom okruženju. Vrlo je važna u ovom životnom razdoblju kvalitetna suradnja, komunikacija i podržavanje između roditelja i odgojitelja. Cilj je stvoriti optimalne uvjete za razvoj uspješnog školarca, koji će biti spreman za sve nove izazove kada izide iz vrtičkog okruženja. U vrtičkom programu na razvoju ovih sposobnosti ne radi se samo kroz integrirani program predškole.

Velik dio pripreme događa se kroz svakodnevne aktivnosti, koje počele od interesa djeteta i omogućavaju im istraživanje, propitkiwanje, uspoređivanje i dovođenje postojećih znanja u iduću zonu razvoja, a sve uz poštivanje djetetovih potreba. Igra kao primarni i najprirodniji način djetetova učenja predstavlja svojevrsnu arenu, u kojoj se iskušavaju aspekti socijalnog, emocionalnog, tjelesnog i spoznajnog razvoja djeteta (Starc i sur., 2004).

Spremnost za školu

kombinacija

je različitih sposobnosti, vještina,

znanja, navika i motivacije, a po-

drazumijeva tjelesnu i motoričku spremnost, spoznajnu, govorno-jezičnu spremnost i socijalno-emocionalnu spremnost (Čudina Obradović, 2008). Bitne su sve navedene sastavnice, ali kao važnija može se izdvojiti socijalno-emocionalna spremnost. U svakodnevnom radu, igri i aktivnostima potiče se djetetova samostalnost u briži za sebe (odijevanje, održavanje higijene), a iznimno se radi na razvoju djetetova samopouzdanja i pozitivne slike o sebi. Pozitivno razvijena slika o sebi, djetetu omogućuje osjećaj opuštenosti i

ugode jer je sigurno u sebe i svjesno je vlastitih sposobnosti. Vrlo je važno da dijete uspješno kontrolira i izražava svoje emocije, da stvori određenu toleranciju na neuspjeh kako bi se potrudilo završiti aktivnost ili zadatku unatoč preprekama. Ako je uspostavljen dobar temelj i razvijenost socijalno-emocionalne spremnosti, dijete će puno lakše usvojiti ostale vještine i znanja koja se od njega očekuju (Likierman, 2007). Spoznajna spremnost, također vrlo važna, odnosi se na opća znanja o sebi, obitelji, prirodi i prirodnim pojavama, razumijevanju prostornih, vremenskih i količinskih odnosa, vizualnu percepciju, prepoznavanje boja, pamćenje i logičko zaključivanje. Pažnja, pamćenje i pažljivost se ovdje izdvajaju jer su odgovorni za namjerno učenje, lakše spoznavanje i praćenje sadržaja u školi. (Hitrec, 1991).

Govorno-jezična spremnost odnosi se na potpunu usvojenost gramatičkih pravila, čisto izgovaranje glasova, rastavljanje riječi na glasove i njihovo spajanje u riječ (glasovna analiza i sinteza).

Razumijevanje verbalnih uputa, samostalno verbalno izražavanje i razvijenost rječnika uvelike ovisi o dobrom govornom modelu, kao i socijalnom okruženju, iskustvu i odgoju, a predstavlja osnovu

za razvoj dječjeg mišljenja. Dijete, u svakom slučaju, treba biti sposobno prenijeti svoje misli i potrebe, razumjeti govor drugih (Oštarčević, 2008). Tjelesna i psihomotorna spremnost odnosi se na vještina koordiniranih pokreta i ravnoteže u svim oblicima prirodnog kretanja (krupna motorika: hodanje, trčanje, penjanje i fina motorika-pokretljivost šake, okulomotorna koordinacija, grafomotorika), razvijene motoričke sposobnosti i normalno funkcioniranje djetetovih organa. Sve ovo važno je kako bi dijete moglo podnijeti tjelesne i psihičke napore koji ga očekuju (Starc i sur., 2004).

Cilj pripreme za školu nije naučiti djecu čitati, pisati i računati, već im omogućiti stjecanje vještina i razvoj kompetencija kako bi to mogli naučiti u školi. Naravno, radi se na razvijanju predčitalačkih i grafomotoričkih vještina pe-

dagoškim oblikovanjem sredine u kojoj djeca borave, a koja za njih mora biti poticajna. U svakodnevnom radu i pripremi za školu potrebno je pokazivati puno strpljenja i razumijevanja, a školu predstaviti kao pozitivno mjesto gdje će se djeca razviti kao individue. Važno je svakodnevno poticati dijete na razgovor, prihvatići njegova stajališta o školi i dati mu odgovore na pitanja koja postavljaju. Djeca koja uspješno i bez većih poteškoća prijeđu iz predškolske ustanove u osnovnu školu, pokazuju tendenciju zadržavanja visoke razine socijalnih kompetencija i školskih postignuća. Priprema za školu u vrtiću uključuje pružanje dobrih temelja u svim razvojnim područjima, koji će im kasnije poslužiti kao pozitivna odskočna daska u školski svijet.

Literatura

- Burke Walsh, K. (2004). *Kurikulum za prvi razred osnovne škole: Stvaranje razreda usmjerenog na dijete*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
- Čudina Obradović, M. (2008). "Spremnost za školu: višestruko značenje pojma i njegova suvremena uporaba". Hrčak, portal znanstvenih časopisa RH, 10: 285-300
- Hitrec, G. (1991). *Kako pripremiti dijete za školu*. Zagreb: Školska knjiga.
- Likierman, H., Mutter, V. (2007). *Pripremite dijete za školu*. Buševac: Ostvarenje.
- Oštarčević, J. (2008). *Priročnik za upis djece u prvi razred*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje.
- Starc, B., Čudina-Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B., Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi: priročnik za odgojitelje, roditelje i sve koji odgajaju djecu predškolske dobi*. Zagreb: Tehnička knjiga.

Pedagoško neoblikovani materijal

Odgojiteljica Anne-Marie Brgles
mag. prim. educ. Marija Arbanas Kralj

Medju pedagoško neoblikovani materijal ubrajamo sve materijale koji nisu didaktički, a služe igri, odnosno za izradu didaktičkih predmeta i igara, djetetova istraživanja i eksperimentiranja. To je materijal koji kod kuće smatramo višekratno neupotrebljivim te ga najčešće bacamo ili sortiramo - PET ambalaža, različite vrste kartonskih kutija, „tuljaca“, stiropor, te puno drugog materijala i predmeta iz svakodnevnog života, kao i našeg prirodnog okruženja (drvo, kamen).

Velika korist od pedagoško neoblikovanog materijala

Djeca se često brzo zasite kupljenih igračaka, koje nisu uvijek dovoljno poticajne. Kvalitetne i didaktičke igračke često su skupe ili,

zbog mesta nabave, teško dostupne. Kvalitetno je i poticajno materijalno okruženje djeteta predškolske dobi u suvremenoj praksi. Stoga je nezamislivo bez pedagoško neoblikovanog materijala koji, naravno, mora biti kvalitativno provjerен, siguran te prilagođen djetetovim interesima i kronološkoj dobi.

Upotreba pedagoško neoblikovanog materijala

- Odgojitelji se njime najčešće koriste prilikom izrade različitih didaktičkih poticaja za djecu, manipulirajući jednom vрstom ili

kombinacijom različitih vrsti neoblikovanih materijala..

- Djeca ga koriste na mnogo načina: kao rastresiti materijal (razni čepovi, plodovi i žitarice...)
- u likovno-kreativnim aktivnostima (tuljci, papirnati tanjuri, drvo, lišće...)
- u simboličkoj igri, gdje jedna obična veća kartonska kutija postaje: kućica, auto, brod, dvorac, kreve-

susreću i stvaraju veze s različitim materijalima tj. upoznaju strukturu, miris, tvrdoću, sastav i način upotrebe predmeta kroz manipulativno-istraživačku te eksperimentalnu aktivnost (djeca vrtićke dobi)

- u simboličkoj igri, gdje jedna obična veća kartonska kutija postaje: kućica, auto, brod, dvorac, kreve-

Pedagoško neoblikovanim materijalom potiču se različite aktivnosti djece

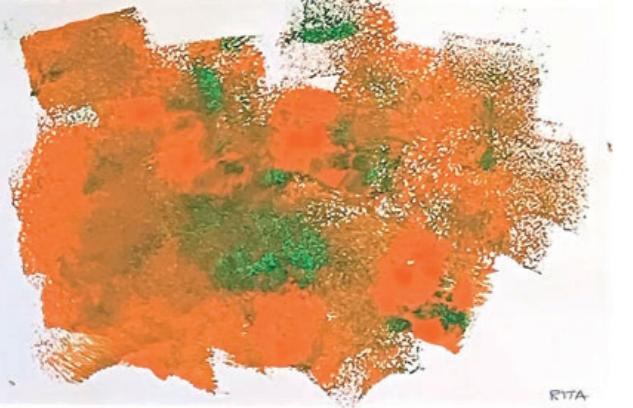
Zajednička izrada (djeca - odgojitelji, djeca - djeca) didaktičkih

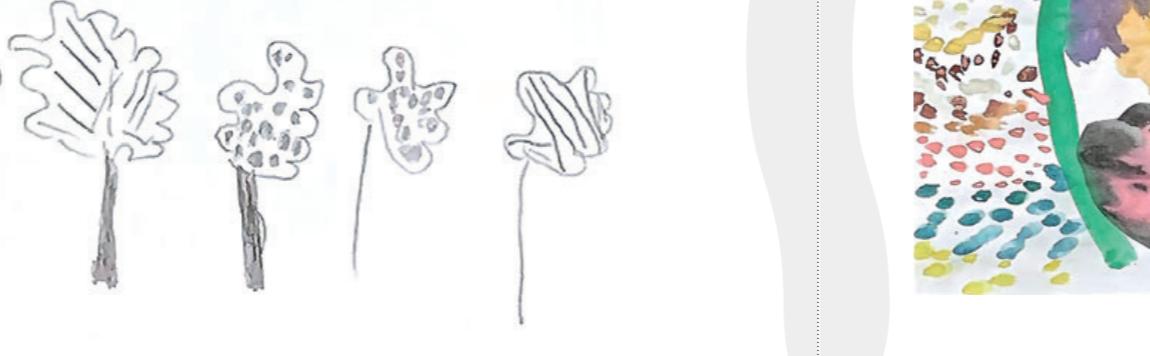
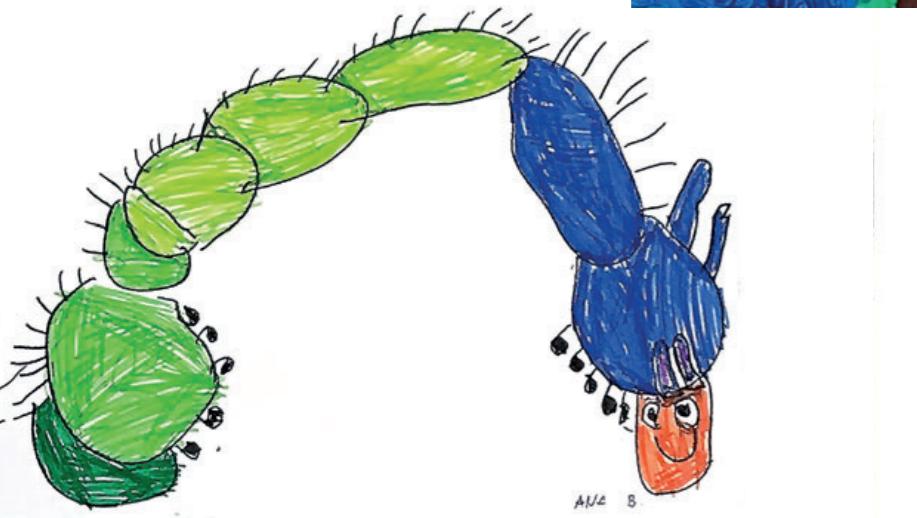
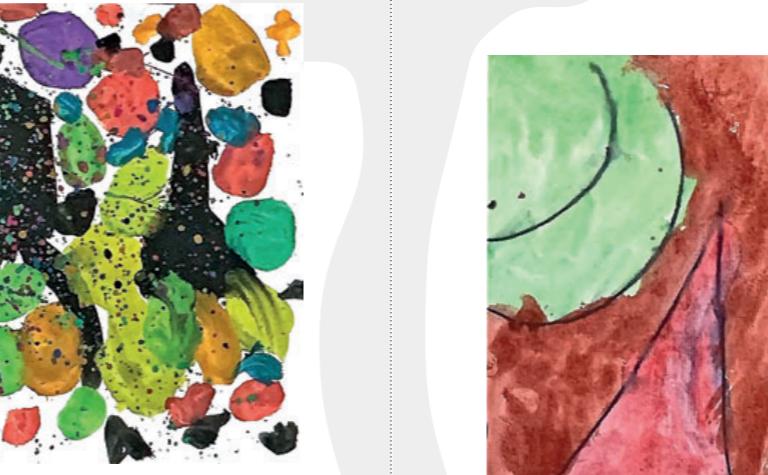
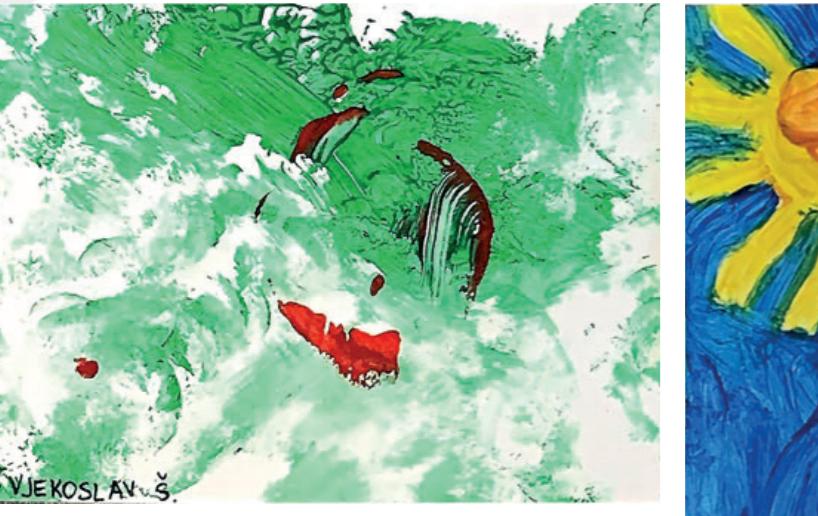
djeca stvaraju nove, maštovite i njima uporabne predmete te, istražujući ih, zadovoljavaju svoju prirodnu potrebu za otkrivanjem - znatiželju. Dijete se potiče na razvijanje fine i grube motorike, preciznost, kreativno rješavanje problema, također na usvajanje novih vještina, npr. manipuliranje pincetom, škarama, kistovima i raznim drugim predmetima i aparatima.

Koristeći se pedagoški neoblikovanim materijalom djecu se poučava o bogatstvu izraza priručnih materijala, razvija svijest o recikliranju i prisutnosti brojnih mogućnosti koje nudi prenamjena i manipulacija već korištenim i starim stvarima kako bi se izradilo/stvorilo nešto novo, korisno i zanimljivo. Konačno, takvim pristupom nastoji se pozitivno djelovati na ekološku svijest djeteta. Korištenjem starih, odabačenih i naizgled nepotrebnih materijala,

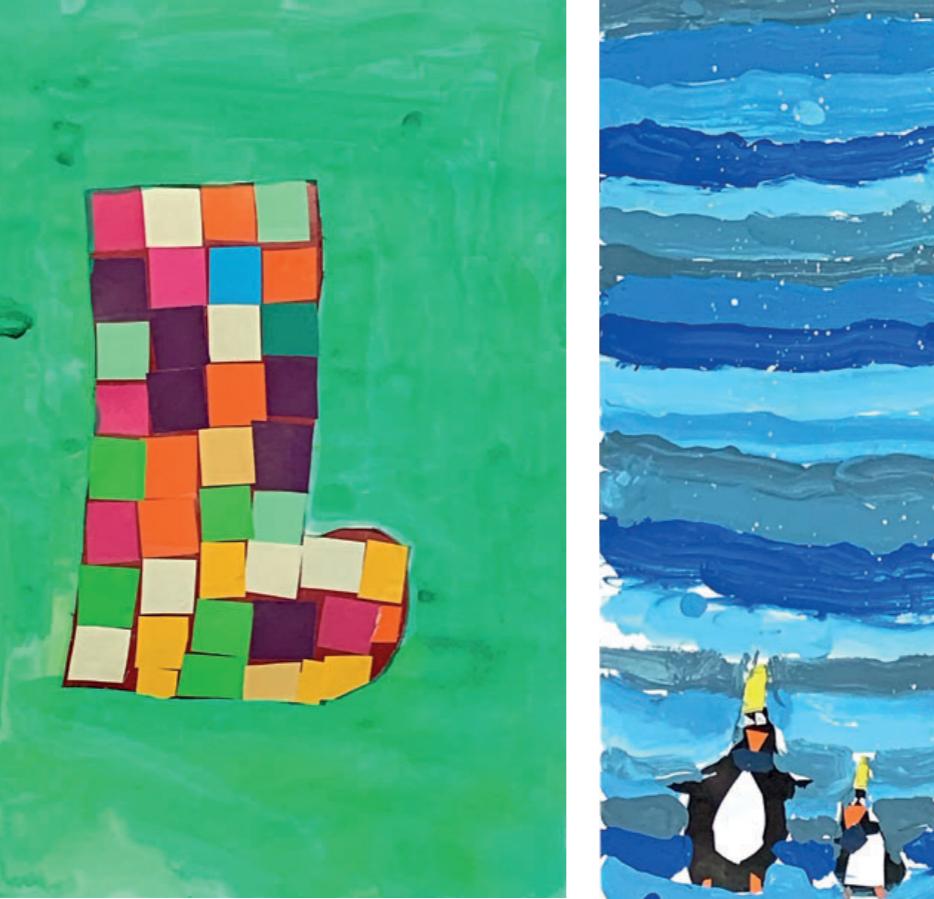
Malo dijete-veliki genijalac

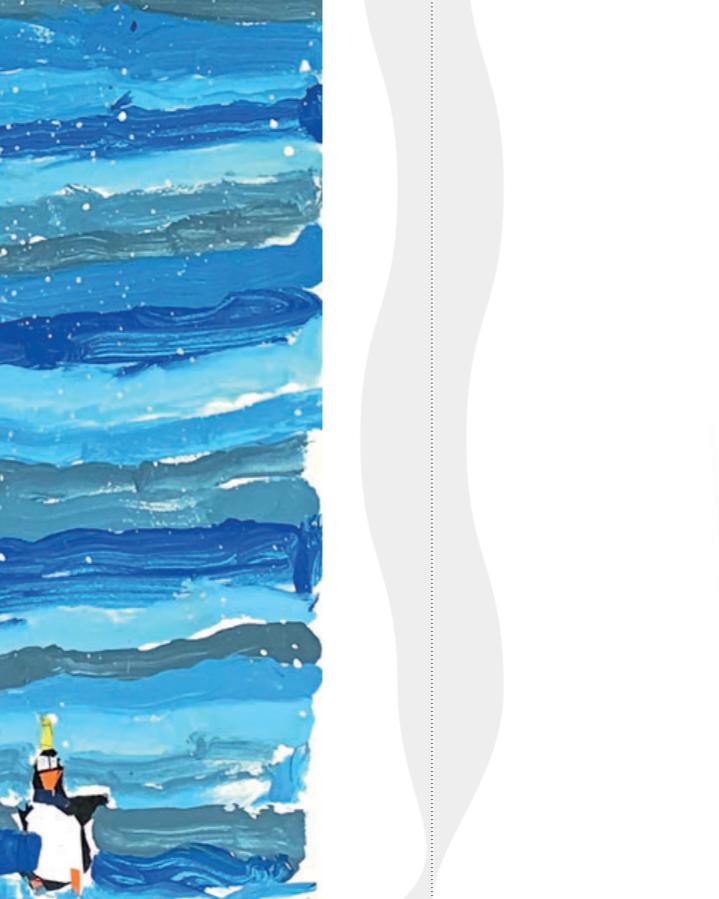

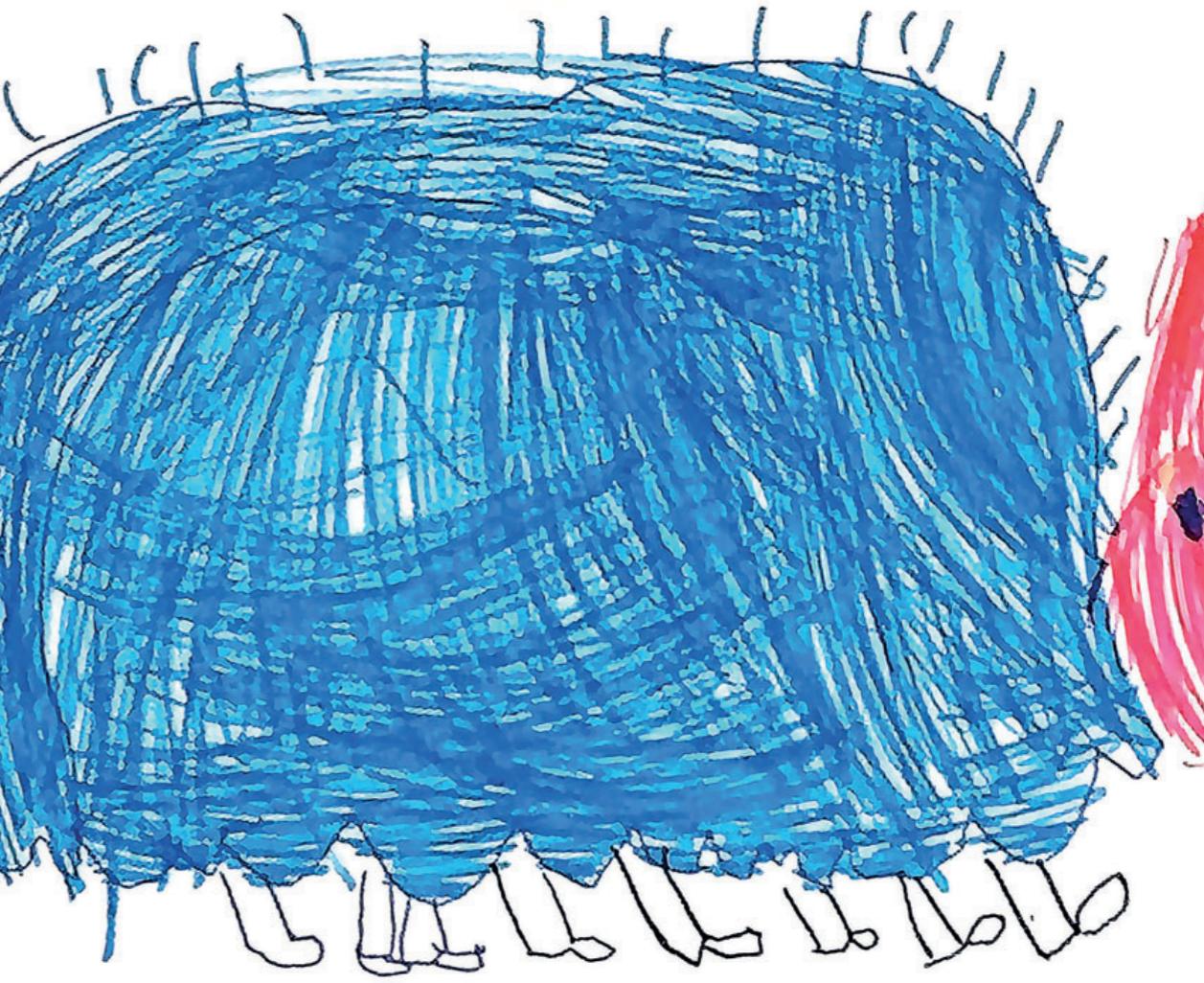
34

35

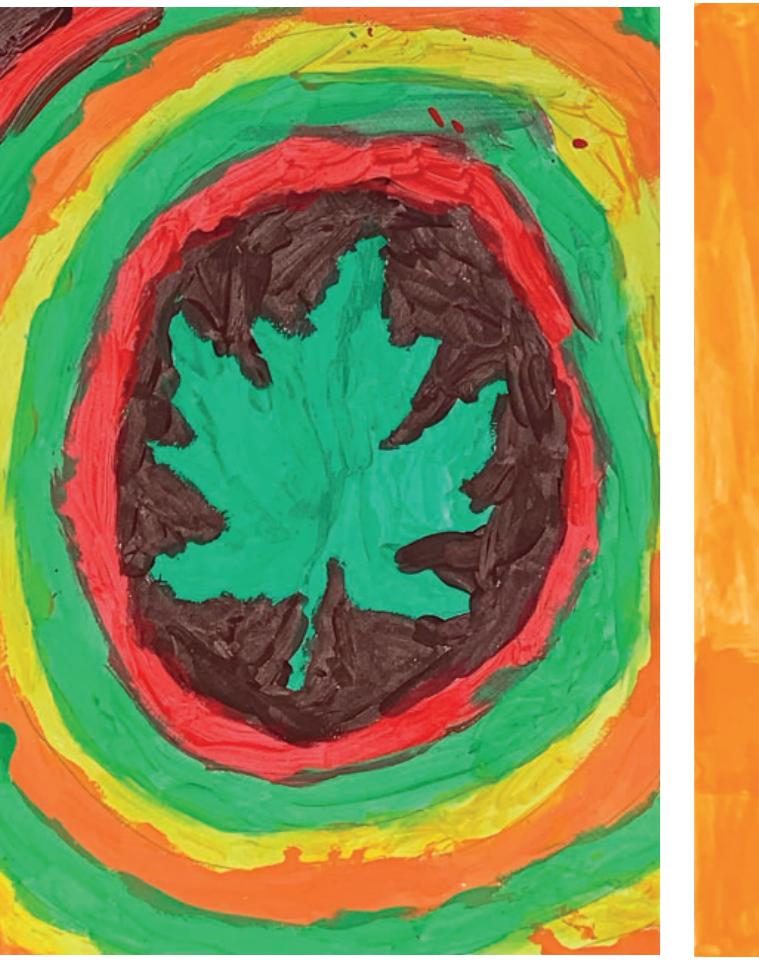

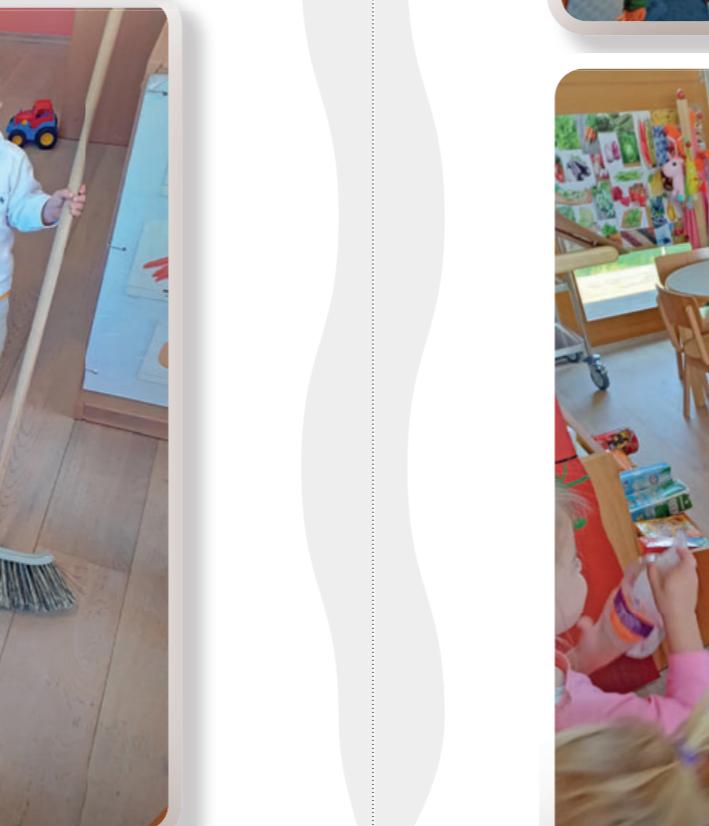
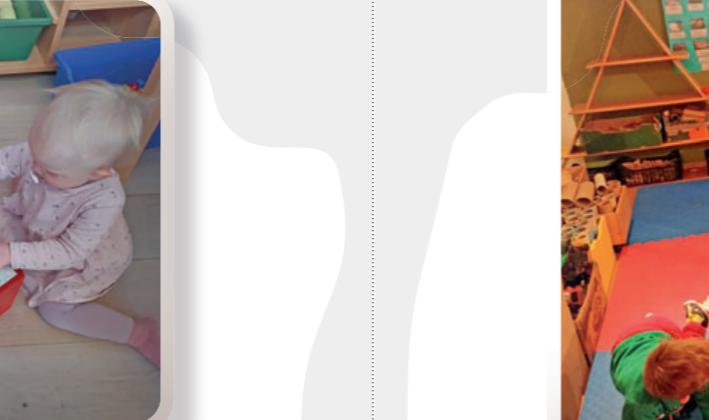
35

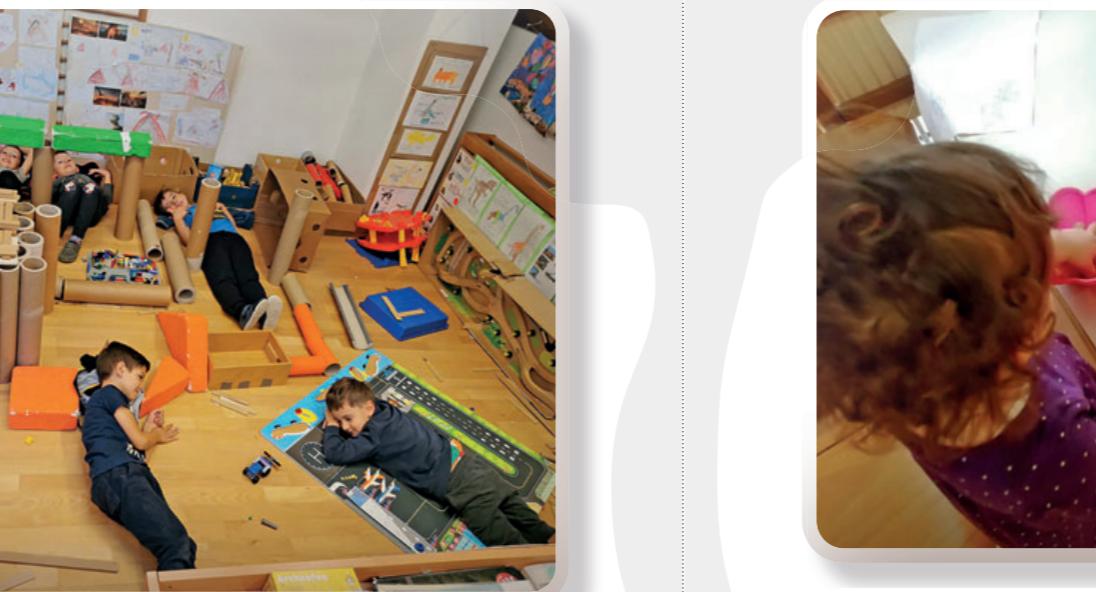

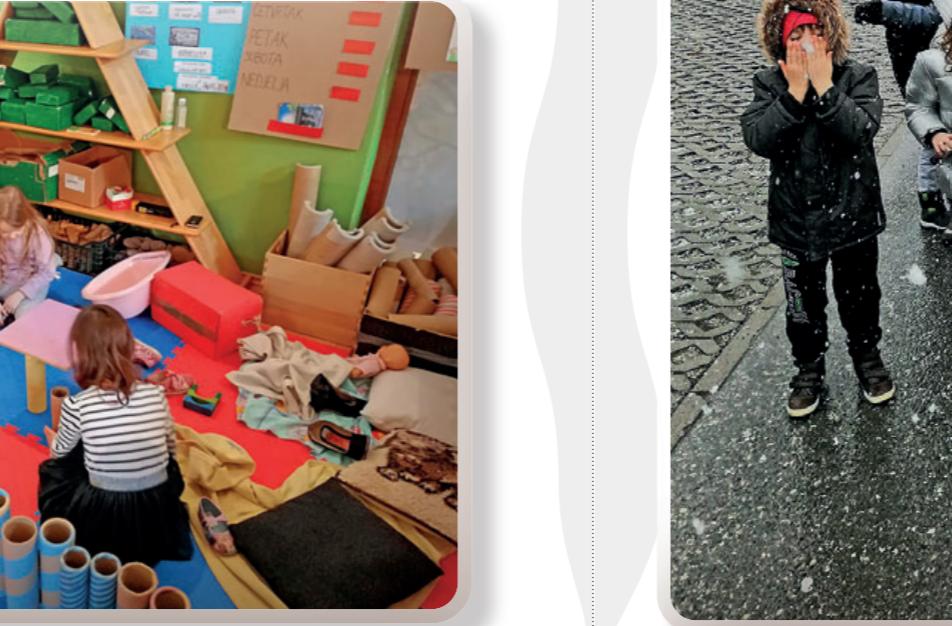
VTA

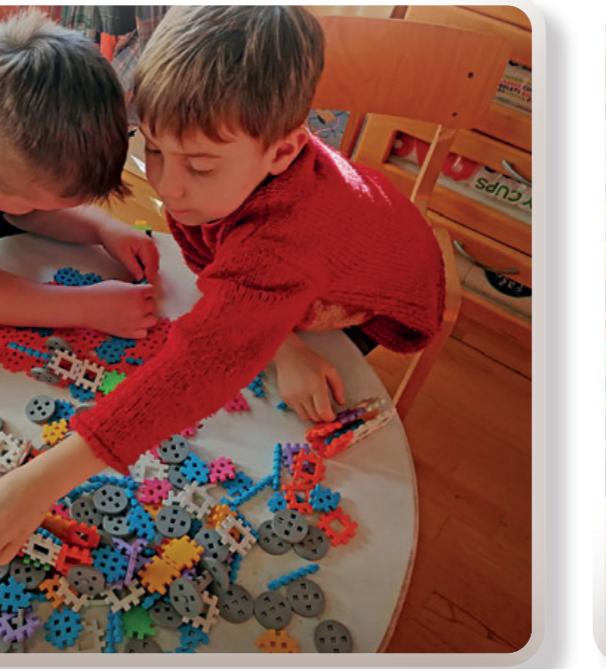
35

Snežana Mikulec, odgojitelj mentor

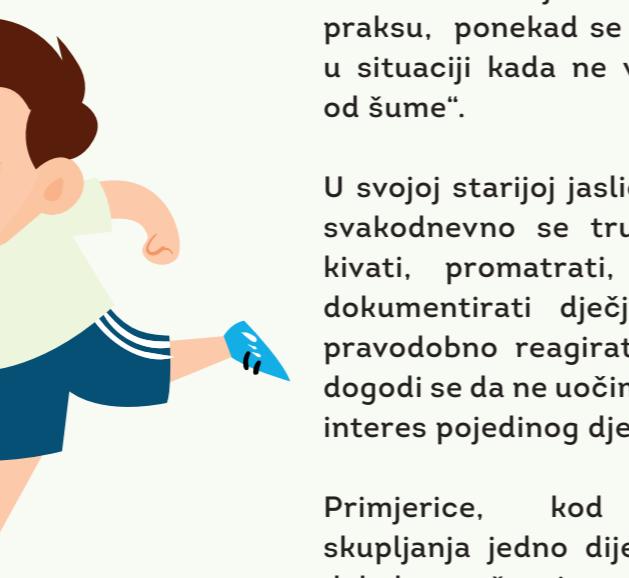
Prema tvrdnjama mnogobrojnih autora, odgojna je praksa velikim dijelom neistraženo područje, tzv. crna kutija, koju je potrebno otvoriti i svakodnevno istraživati. Zato bi odgojitelji trebali polako i pažljivo otvarati, kvalitetno istraživati svoju odgojnju praksu.

Istraživački rad zahtijeva od odgojitelja velik osobni angažman, znanje o mogućnostima djece rane i predškolske dobi, o važnosti okruženja. Za to je najpotrebnije znanje - kako sve to kvalitetno implementirati u radu s djecom.

Kod mlađe djece veliku važnost imaju trodimenzionalni materijali, pomoću kojih najlakše uo-

čavaju i uče, dok djeca starije dobi mogu imati dvodimenzionalne materijale jer imaju razvijeniji govor, te svojim pitanjima i istraživanjima zajedno dolaze do rješenja.

Aktivnosti koje se provode u odgojnoj skupini trebale bi biti zahtjevnije od djetetovih moguć-

Proces učenja djeci mora biti veselo i zabavan događaj, a odgojitelj je odgovoran da taj proces učini uspješnim i primjerenim. Najvažniji korak istraživanja u praksi je dobro prepoznati potrebe, interes i mogućnosti djece, te im tako nuditi različite spoznajne izvore.

Primjerice, kod jutarnjeg skupljanja jedno dijete uzelo je debelu spužvu i tanke prozirne

nosi, tako dobivamo povratnu informaciju o tome - kako i na koji način dalje razvijati područja koja djecu zanimaju.

Smatram da je kod takvog oblika rada praksa jača od znanja jer - puno odgojitelja ne vidi što i zašto djeca rade. Odgojitelji s višegodišnjim iskustvom, koji kvalitetno istražuju svoju odgojnju praksu, ponekad se i sami nađu u situaciji kada ne vide "stablo od šume".

U svojoj starijoj jasličkoj skupini svakodnevno se trudim osluškivati, promatrati, istraživati, dokumentirati dječje interese, pravodobno reagirati. Međutim, dogodi se da ne uočim na vrijeme interes pojedinog djeteta.

Takve situacije vas osvijeste da

svakodnevno mijenjate, unapređujete, dograđujete i prilagođavate svoju praksu i time kvalitetno dopunjujete djetetovo znanje.

Odgojitelji koji rade "izvan okvira", u svom radu teže postizanju visoke kreativne razine, jedino tako mogu dobro i kvalitetno pomoći djeci kod usvajanja novih znanja, vještina i kompetencija.

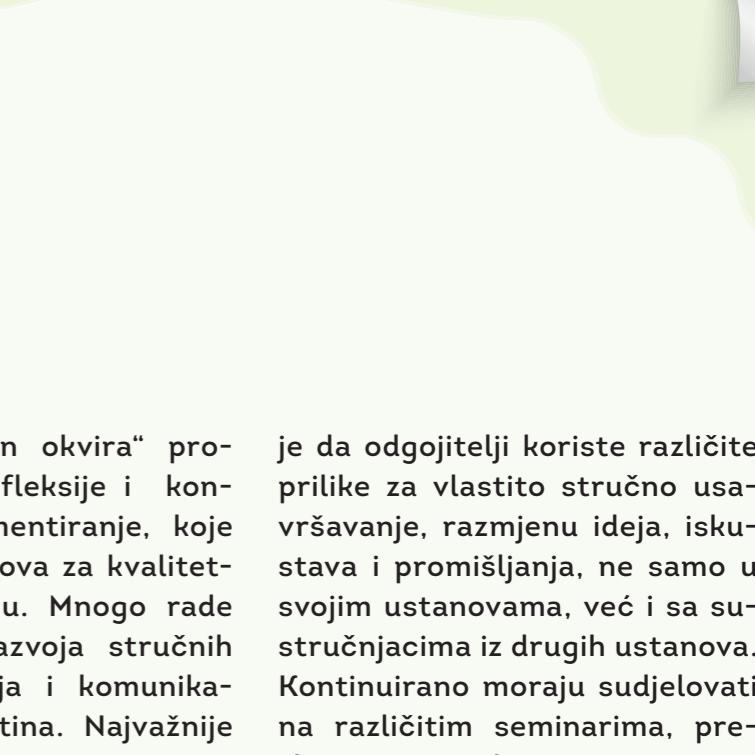
Oni ne potiču razvoj samo prosječnog djeteta, već i progresivne pomake u razvoju darovitog, hiperaktivnog, povučenog i agresivnog djeteta.

Kada sam shvatila što mi pokazuje, nasmijala sam se i pomislila kako su djeca ponekad pametnija od odraslih. Zajedno smo napravili rupice u spužvi i dijete je zadovoljno istraživalo, utiskujući različite oblike i materijale.

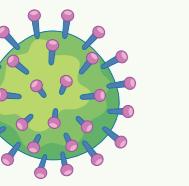
Odgojitelji "izvan okvira" provode kritičke refleksije i kontinuirano dokumentiranje, koje im služi kao osnova za kvalitetniju komunikaciju. Mnogo rade na području razvoja stručnih kompetencija i komunikacijskih vještina. Najvažnije

je da odgojitelji koriste različite prilike za vlastito stručno usavršavanje, razmjenu ideja, iskustava i promišljanja, ne samo u svojim ustanovama, već i sa stručnjacima iz drugih ustanova. Kontinuirano moraju sudjelovati na različitim seminarima, predavanjima, radionicama i pratiti stručnu literaturu. Sve navedeno prepoznavaju roditelji, stručnjaci iz drugih ustanova, lokalna zajednica - jer izlazi iz tradicionalnih okvira rada.

Iz osobnog iskustva znam da se kvalitetna odgojna praksa ne može dogoditi preko noći. Potrebne su godine promišljanja, propitkivanja, učenja, slušanja drugih, te velik osobni angažman da se sve to implementira u radu s djecom. Odgojitelji koji rade "izvan okvira", kada dosegnu svoje granice - pomiču ih još dalje!

Biti odgojitelj „izvan okvira“

Odgojno-obrazovni rad i izazovi u vrijeme pandemije

Snježana Turković, odgojitelj - mentor
Dječji vrtić „Pahuljica“ Rab

Emocije su dio čovjekova bića i umnogome se očituju na naše zdravstveno stanje. U našoj odgojno-obrazovnoj profesiji, odnosno praksi u radu s djecom rane i predškolske dobi, poznavanje emocija i poticanje razvoja emocionalnih kompetencija u svakodnevnim životnim situacijama ima važnu ulogu u svim aktivnostima djeteta. Profesionalizam odgojitelja ključna je zadaća. Stoga, od pedagoški kompetentnog odgajatelja očekuje se da svoje stručno znanje, vještine i sposobnosti stavi u funkciju svog pedagoškog djelovanja, a među ostalim i osobinu ličnosti - emocionalnu osjetljivost.

Odgojiteljeva važna uloga u odgojno-obrazovnom procesu jest stvaranje zajednice u kojoj se djeca dobro osjećaju, a svaki njezin član

osjeća se važnim i poštovanim, sigurnim u sebe i u svoje sposobnosti i životno iskustvo koje ima. (Lukić, 2007.) Okolnosti uzrokovane pandemijom korona virusa umnogome su utjecale i utječu na sve nas. Naglo prekinute svakodnevne rutine života, rada, igre i učenja izazvale su mnoge negativne emocionalne reakcije i stanja. Odgojitelji i svi koji se bave odgojem i obrazovanjem, našli su se u situaciji brzog promišljanja - što i kako dalje činiti. Stanje socijalne izolirnosti i fizičke distancije potpuno je neprirodno čovjeku kao socijalnom biću. Upravo me ta činjenica vodila na neprestano promišljanje u vrijeme dvomjesečne stanke i vrijeme prvog vala proglašenja pandemije i prestanka rada odgojno-obrazovne ustanove. Sigurna sam da se s burom negativnih emocija suočava svaki odgojitelj - i kod nas i u svijetu. Osobne i profesionalne kompetencije, jednostavno je trebalo staviti u

visoki pogon. Važno je bilo sabrati se i ostati smiren, ni u jednom trenutku zaboraviti na svoj poziv i odgovornost prema djeci i njihovim roditeljima, biti im potpora i savjetnik kao nikada do sada. Računalo i mobitel bili su jedini nužan izvor komunikacije. Sjetila sam se kako smo samo nekoliko mjeseci prije s djecom i roditeljima radili na projektima i kako smo istinski suradnju s roditeljima doveli do partnerske razine. Sada je to partnerstvo trebalo učvrstiti i zajedno izgraditi. U životima djece i roditelja mnogo toga se promijenilo. Nastojali smo

održati kvalitetnu komunikaciju između roditelja i odgojitelja, kako bismo na što bezbolniji način približili i olakšali međusobno življenje. Bilo je važno pripremiti roditelje i djecu o povratku u vrtić. Pomoći roditeljima kako razgovarati s djecom o trenutnoj situaciji i objasniti im potrebne promjene u dnevnom ritmu života. Najvažnije je objasniti roditelju da naše emocije i naša ponašanja uvelike utječu na ponašanje djece.

U vrtiću je trebalo dogоворити и припремити окružење за повратак дјече у вртић, осигурати увјете рада који су у складу с препорукама Stožerom civilne заштите и Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, што је значило постати одгјателј с dodatnim обавезама и iznimnom odgovornošću.

Ne можемо рећи да nismo osjetili strah od onog što nas očekuje prvim dolaskom djeteta i njihovih roditelja. Bezbroj novih pravila kojih se treba pridržavati i biti gotovo nepogrešiv u provedbi „novog“. Refleksijom prvog odrađenog dana osjetili smo olakšanje. Emocije koje su nas obuzele bile su pokretač za dalje. Vrlo brzo preporuke su postale rutina. Ostati smiren, strukturirati dan, zadovoljiti potrebe djece, te biti emocionalno dostupni im potrebne promjene u dnevnom ritmu života. Najvažnije je objasniti roditelju da naše emocije i naša ponašanja uvelike utječu na ponašanje djece.

S velikim zadovoljstvom mogu istaknuti kako smo povratkom u vrtić, poštujući sve mјere sigurnosti, uspjeli dovršiti projekt „Say hallo to the world“- pomašimo po Hrvatskoj - i predstaviti ga plakatom u Zborniku na 6. međunarodnoj konferenciji istoimenog projekta. Tri mjeseca djeца su radila na projektu „Dinosauri“, te smo se ponovo uključili u novi projekt „Say hallo to the world“. Iako je naš vrtić partner iz Slovenije u izolaciji, naša skupina i dalje radi na projektu. Ovaj članak zaključujem referirajući se na knjigu „Odgajatelj kao refleksivni praktičar“, autorice Mirjane Šagud. „Refleksivna je praksa, holistički proces koji predstavlja način učenja i istraživanja u kojoj se teorija integrira s refleksijom i praksom i u kojoj refleksija čini bit procesa učenja i mijenjanja. Refleksivni praktičar je aktivan pojedinac koji istražuje rješenja i različite načine djelovanja kao odgovore na praktične probleme. U refleksivnoj praksi, znanje se gradi u samoj akciji, analiziranjem i promišljanjem vlastitih ili tuđih postupaka, a refleksija nije samo čista mentalna aktivnost, nego se dalje proširuje na praksi i akciju.“ Promjene koje su nas zadesile donose i novo shvaćanje kompetencija koje treba posjedovati odgajatelj. Od osobnih i profesionalnih kompetencija odgajatelja, njegovoj spremnosti snalaženja i pronalaženja rješenja i u ovakvim ekstremnim situacijama u velikoj mjeri ovisi razvoj djece.

Novo normalno ili pojačano starn

Monika Šavorić, zdravstvena voditeljica

U prošlom izdanju časopisa, predstavila sam ulogu medicinske sestre/zdravstvene voditeljice - kao bitnog suradnika u dječjem vrtiću. S obzirom na prethodnu godinu, a i godine koje su ispred nas, ta se uloga povećala.

Da se ne ponavljam, s bezbroj članka koji izlaze dnevno, ili u emisijama na TV-u i radiju, kao medijima koji svakodnevno izvještavaju o COVID-19 ili poznatoj kao korona. Vjerujem da ne postoji u Republici Hrvatskoj osoba koja ne zna navesti simptome, komplikacije i prevenciju korone, ali ćemo ukratko ponoviti ono bitno.

S obzirom na to da su djeca pretežno tiki prenositelji ili asimptomatski korona pozitivni, bitno je da se zaštitimo mi svi ostali. Nebrojno puta čuli smo da je netko u našoj

blizini doživio koronu kao običnu gripu ili da ipak postoji netko tko je, nažalost, pomoći trebao potražiti u zdravstvenoj ustanovi. Kako bismo se izborili s tom bolešću, uz preporučene mjere, bitna stavka je zdravo tijelo i jak imunitet. Bez obzira je li trenutno govorimo o običnoj prehladi, gripi, upalama respiratornog sustava, bolestima gastrointestinalnog trakta; važno je raditi na zdravlju svog tijela.

U skladu s poznatom uzrečicom „U zdravom tijelu, zdrav duh“, moramo uvijek raditi na tome, a ne samo kad osjetimo prve simptome bolesti. U prijašnjem članku smo ih naveli, ali da se prisjetimo. Osnovni simptomi bolesti su povišena tjelesna temperatura, žuto-zeleni sekret iz nosa, dugotrajan kašalj, osip, proljev, povraćanje. Pojavom tih simptoma postajemo svjesni da nešto moramo učiniti kako bismo si olakšali. Je li onda prekasno, teško je govoriti jer svaki orga-

nizam reagira drukčije. Međutim, općepoznato je da je stres glavni okidač u padu imuniteta. Za nas odrasle stres je, jednom riječju, život (posao, egzistencija, briga o djeci i starijim osobama...), dok djeci stres predstavlja svaka nagla promjena, nemogućnost igranja s igračkom u određenom trenutku, odlazak na podnevno spavanje, itd. Ako je naše tijelo u stalnom stresu

- pada imunitet i počinju prvi znakovici bolesti. Da bi se tijelo ohrvalo bolesti, ono mora biti odmorno, puno vitamina, vlakana i proteina, treba boraviti na svježem zraku i biti aktivno. Maknemo li samo jednu stavku, stvaramo uvjete za nastanak bolesti.

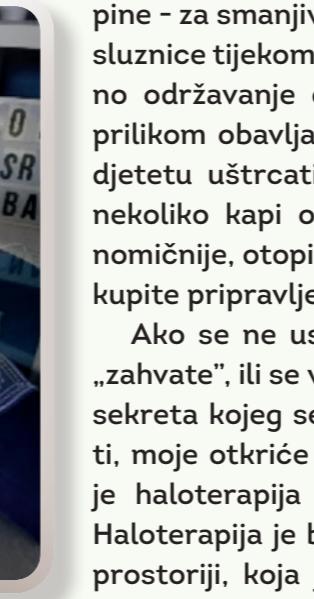
U današnje vrijeme, dok smo osiromašeni pravim domaćim nešpričanim proizvodima, dok udišemo onečišćeni zrak, pomoći možemo potražiti na različite načine.

Mala djeca ne znaju sama ispuhati nos kako treba. Prolazeći kroz nosnu šupljinu, udahnuti zrak čisti se od prašine i mikroorganizama, vlaži i zagrijava i time priprema za ulazak u niže dijelove dišnog puta (grkljan, traheja, bronhi i pluća).

Ako je nos začepljen te dišemo „na grlo“, nepripremljeni hladni zrak iz okoline može potaknuti razvoj bolesti ždrijela i usne šupljine (razne grlobolje), čak i karijesa te češćih problema s donjim dišnim puto-

USPOREDBA SIMPTOMA			
SIMPTOMI	PРЕХЛАДА	ГРИПА	Covid-19
GROŽNICA	rijetko	često	da
KAŠALJ	rijetko	da	suhi kašalj
KRATAK DAH	rijetko	da	da
OPĆA SLABOST	srednje	da	da
GLAVOBOLJA	rijetko	da	ponekad
BOLOV U MIŠICAMA	blagi	česti	da
KHANAJE	često	ponekad	ne
GRLOBOLJA	često	ponekad	ponekad
CURENJE IZ NOSA	srednje	ponekad	rijetko

vima. Kroz nosnu šupljinu odlaze suze te je bitna i za zdravlje oka, a kroz Eustahijevu cijev zrak dospijeva u srednje uho te je uredno nazalno disanje bitno i za održavanje ispravnih tlakova u srednjem uhu. Nos je središnji dio ove anatomskih regija te je zdravlje nosa bitno i za zdravlje sinus-a, uha, grla, pluća, čak i oka. Svakodnevnom

toaletom nosne šupljine sprečavamo nastanak pojačanog sekreta iz nosa. Čišćenje i toaleta nosa najosnovniji je lokalni tretman, bez kojeg nijedna dodatna terapija neće biti učinkovita. Najučinkovitije se postiže ispiranjem i redovitim toaletama nosne šupljine, koje su osobito važne. Mogu se primijeniti izotonični pripravci u svakodnevnoj toaleti, kao i hipertonične otopine - za smanjivanje edema nosne sluznice tijekom upala. Za normalno održavanje dovoljno je ujutro prilikom obavljanja osobe higijene djetetu uštrcati u svaku nosnicu nekoliko kapi otopine ili, najekonomičnije, otopinu fiziološke (koju kupite pripravljenu u ljekarni).

Ako se ne usudite raditi takve „zahvate“, ili se već skupilo previše sekreta kojeg se ne možete riješiti, moje otkriće - kao majke - bila je haloterapija ili slana terapija. Haloterapija je boravak u sterilnoj prostoriji, koja je obogaćena pri-

rodnim kamenom soli, gdje se uz

je igračkama i glazbom.

Vigo na haloterapiji

Odlična pomoći, koja je u ovo vrijeme doživjela svoj vrhunac, jest aromaterapija koju možete provoditi doma, primjenjujući difuzore i eterična ulja. Premda za to potrebno malo vašeg vremena kako biste proučili u kojem omjeru, koje ulje ide za određene simptome, vjerujem da će vaša kuća - prodati.

Aromaterapija uz doručak

Ovaj članak posvetili smo održavanju nosne šupljine koji je u prvoj crti obrane u borbi protiv bolesti. Uza sve navedeno, potrebno je imati raznovrsnu prehranu bogatu vitaminima, boraviti na svježem zraku, uz puno smijeha. Smijeh lječi dušu, a rekli smo - „U zdravom tijelu, zdrav duh“!

I za kraj, ostanite odgovorni i zdrav!

Važnost autorskih samoiniciranih aktivnosti u predškolskoj dobi

Nina Ljubičić, odgojitelj mentor

Samoinicirane autorske aktivnosti djece predškolske dobi izuzetno su važne, prvenstveno djetetu koje u njima sudjeluje kao suautor, ali i odgojitelju. Njihovim razumijevanjem, možemo zaključiti neobično mnogo o individualnim kompetencijama djece koja su u njih aktivno/pasivno uključena.

Njihovim promatranjem, te postajući autorstvo igre na način direktnog ne uključivanja, razumijevanjem načina kako svi sudionici određene aktivnosti grade igru u odnosu na njen socijalni i materijalni kontekst, te kako suautori igre svakodnevno preslaguju i dopunjaju svoja individualna znanja, oblik je učenja - i djeteta i odgojitelja.

Na dokumentiranim fotografijama, vidljiva je samoinicirana ak-

cija djece u izradi "stroja koji mjeri količinu vjetra" tijekom interesnog istraživanja o načinu pretvaranja energije vjetra u električnu energiju. Tijekom aktivnosti uzeli su u obzir razlike prijedloge svih sudionika igre, promišljajući, isprobavajući uz dogovor i suradnju.

Smatram, kako djeca revidiranjem znanja u autorskim aktivnostima u interakciji s prostorom/materijalima/vršnjacima/odraslima napreduju u kontekstu - ne samo kognitivnih spoznaja, već i u dijelu socioemocionalnih kompetencija. Tako i odgojitelj, u promjeni stava

razumijevanja načina dječjeg učenja, „raste“ u svom profesionalnom razvoju.

Znanja koja dijete svakodnevno ima mogućnosti preispitivati, mijenjati i nadograđivati, čine osnovu okruženja nudi prilike za konstan-

njegove "unutarnje slobode". Kao sukreator svoje igre i učenja, ono se osjeća shvaćenim/prihvaćenim, slobodnim i podržanim u svom svakodnevnom razvoju. Upravo takvo

okruženje nudi prilike za konstantnim isprobavanjem dječjih teza ili u ovom slučaju prototipa za mjerjenje količine vjetra.

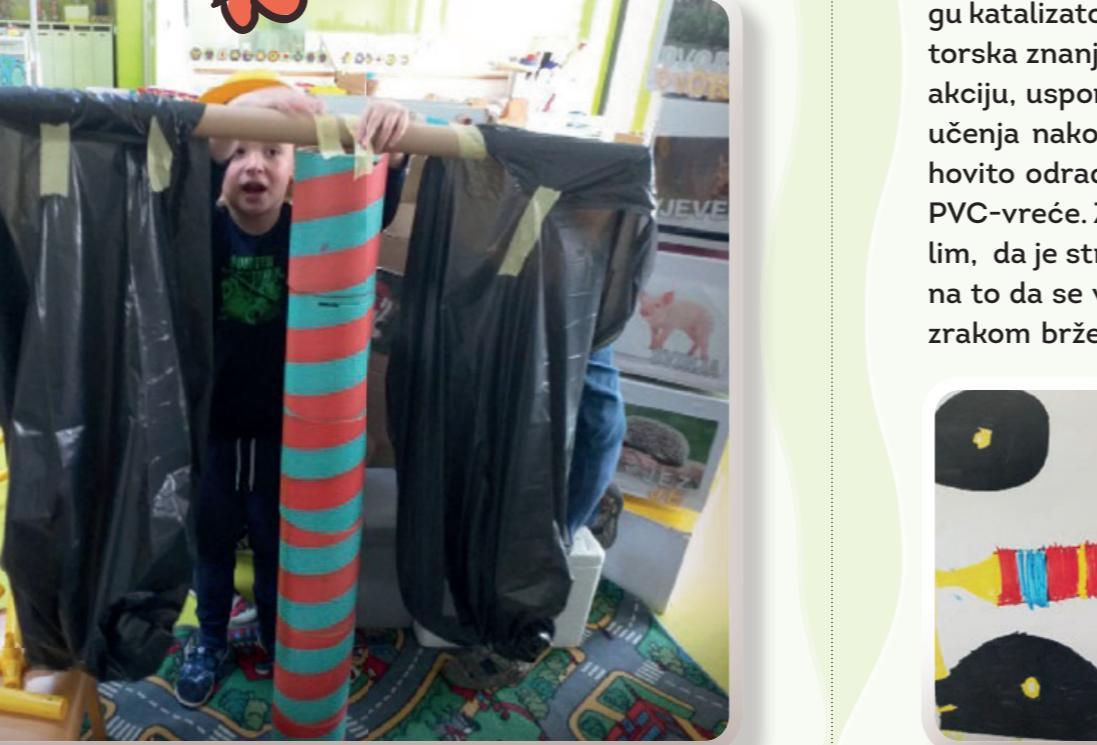
Prototip im ne služi samo kao mjerni instrument, već itekako potvrđuje njihovu aktivnost tijekom istraživanja, na neki način ima ulogu katalizatora - filtrira njihova autorska znanja s kojima su krenuli u akciju, uspoređuje ih s rezultatima učenja nakon što je prototip svrhovito odradio „hvatanje vjetra“, u PVC-vreće. Zaključuju, među ostalim, da je stroj u funkciji s obzirom na to da se vreće napuhuju i da se zrakom brže puni vreća s manjom

rupom nego ona s većim otvorom za zrak. To je, ujedno, konkluzija koja se ne slaže s njihovom pretpostavkom tijekom izrade stroja - smatrali su da će se najprije napuniti vreća s većim otvorom za zrak. Zbog toga zaključuju da veliki

otvor samo smeta jer - kako zrak uđe u vreću, tako i izide.

Smatram da nije potrebno dalje objašnjenje koliko upravo podrška odraslog ili priprema materijalnog konteksta, tzv. scene - na kojoj će se razvijati dalje dječja preispiti-

vanja autorskog trenutnog znanja -čini za dobrobit djeteta, u bilo kojem kontekstu, osobito u socioemocionalnom razvoja djeteta. Takvo dijete, koje je podržavano u svom „samorazvoju“, moći će se zauzeti za sebe u bilo kojoj situaciji. Moći će argumentirano iznijeti svoj stav/mišljenje, podnijeti konstruktivnu kritiku ili prihvatići tuđe mišljenje, koje je drukčije od njegovog, te će se moći nositi s brojnim izazovima tijekom odrastanja, kao što je npr. transfer iz vrtića u školu.

Kozmički odgoj u radu s djecom u vrtiću

DV Jordanovac - PO Zadar
Sanja Pavić, mag. paed. Montessori odgoji-
telj, odgojitelj mentor

Maria Montessori - jedna je od najvažnijih osoba u povijesti pedagogije. Velikom željom za promjenom u obrazovanju, pokrenula je novi pristup školovanju, koji je većinom utemeljen na životnom iskuštu ove značajne pedagogije. Promatranjem djece i njihovih aktivnosti nastojala je djeci pružiti maksimalnu potporu za učenjem, ali i ostaviti im prostora za samostalno sudjelovanje. Smatrala je promatranje djece ključnim za procjenu njihove sposobnosti i potrebe za njihovim ispunjavanjem.

Glavni ciljevi metode:

- olakšati razvoj jedinstvene dječje ličnosti,
- pomoći djetetu da se društveno i emocionalno prilagodi da raste kao sretno i snažno dijete,

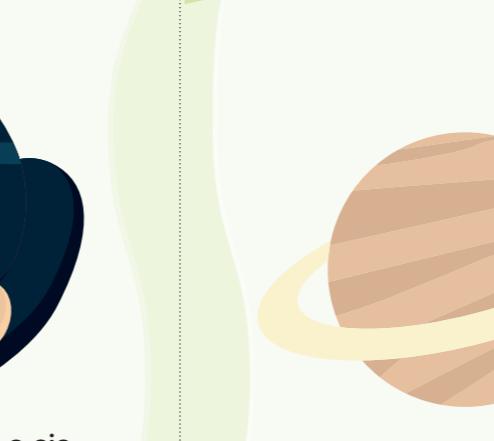
- pomoći i omogućiti djetetu u potpunosti da razvije sve intelektualne sposobnosti.

Djeca živeći uče i uče živeći. Učenje je djeci prirodna pojava koja je svakodnevna. Kao što im je potrebna hrana, voda i zrak, tako im je potrebno i učenje.

Kozmički odgoj pokriva područja zemljopisa, antropologije, evolucije, ekologije, astronomije, zoologije, botanike, povijesti i umjetnosti.

Cilj kozmičkog odgoja da se djetetu tijekom razdoblja posebne osjetljivosti daje poticaj i pomoći koja je potrebna da bi se u njemu pobudila i razvila vizionarska energija i kreativni potencijali, kako bi dosegao svoju najvišu razinu.

Kozmički odgoj sveobuhvatan je odgoj koji pomaže djetetu da upozna i razumije svijet koji ga okružuje. Zaduča mu je pobuditi i razviti istraživačku snagu i u djetetu probuditi dječju maštu i razviti apstraktno mi-

šljenje. Kozmički odgoj pomaže djetetu da spozna kako su ljudi, životinje i biljke dio njegova života i okoline, i da jedni o drugima ovise i utječu jedni na druge, te jedni druge trebaju. Tako dijete postaje svjesno svoje uloge u okolnom svijetu i uči preuzimati odgovornost i donositi odluke. Put koji vodi dijete, spoznaja je o zavirujućoj cjelini (svemiru, univerzumu) i svim njezinim dijelovima. Ili, kako bi Maria Montessori rekla: „Okolina malog djeteta mora biti svijet, svijet koji ga okružuje i sve, sve u njemu“. U odgoju je prijeko potrebno omogu-

ći djetetu stjecanje spoznaja o cijelini svijeta koji ga okružuje. U tome će mu pomoći Montessori kozmički odgoj. To je sveobuhvatni odgoj koji pomaže djetetu da upozna i razumije svijet oko sebe i spozna kako su ljudi, životinje, biljke i predmeti oko njega dio njegove životne okoline, da jedni o drugima ovise i utječu jedni na druge, i jedni druge trebaju.

„Mi čovjeka moramo uzeti za ruku,

moramo sa strpljenjem i povjere-

njem, provesti kroz sve stupnjeve

odgoja. Treba mu ponuditi sve: vrtić,

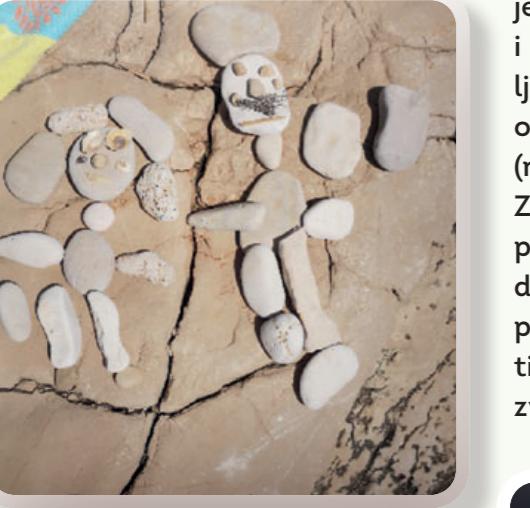
školu, kulturu, vjeru, čak i cijeli svi-

jet“. (M. Montessori)

Dokumentiranje u odgojno-obrazovnom procesu

Dječji vrtić Duga Resa
Odgojiteljica, Ivana Malović

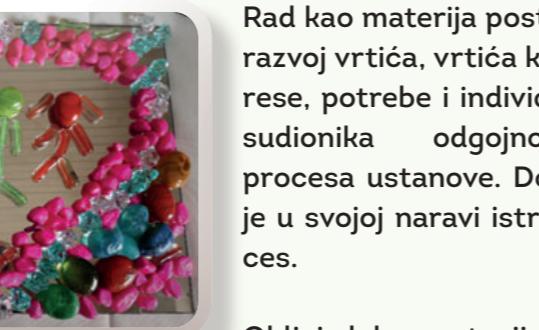

 Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje dokumentacije (etnografskih zapisova), koja omogućuje promatranje i bolje razumijevanje akcija djeteta, a time osiguranje kvalitetnije potpore njegovu razvoju (NKROPOO, 2014).

stanova je poput živućeg organiz-
a koji raste i razvija se. Određena
unutarnjim organima (ustanova
njegozini subjekti - djeca, odgojite-
stručni tim, ravnatelj i pomoćno
stvije), ali i vanjskim čimbenicima
oditelji i lokalna zajednica).

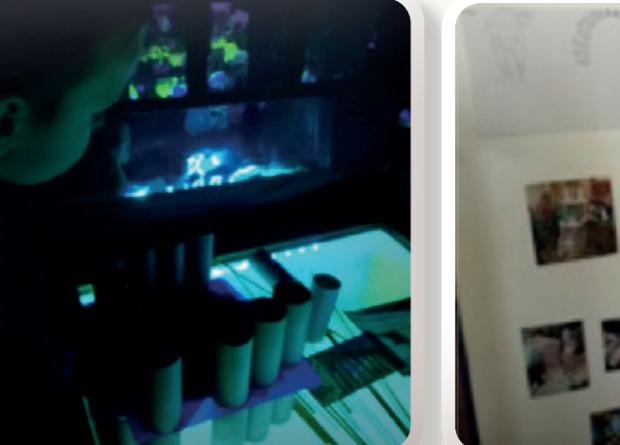
njen kvalitetan rast i razvoj potrebna je fleksibilnost, individualnost, kontinuirano praćenje i omišljanje, a dakako i dokumentiranje procesa razvoja ("ultrazuk"). Stoga, možemo zaključiti

Kurikul se može kvalitetno graditi ako se rad "materijalizira".

ridonosi kvali- riste u radu su
To su fotodok

litetno graditi
lizira".

staje temelj za
koji prati inte-
vidualnost svih
no-obrazovnog
Dokumentacija
traživački pro-

je koje se kognitivno-grafski zapisi. Rekonstrukcija, video-

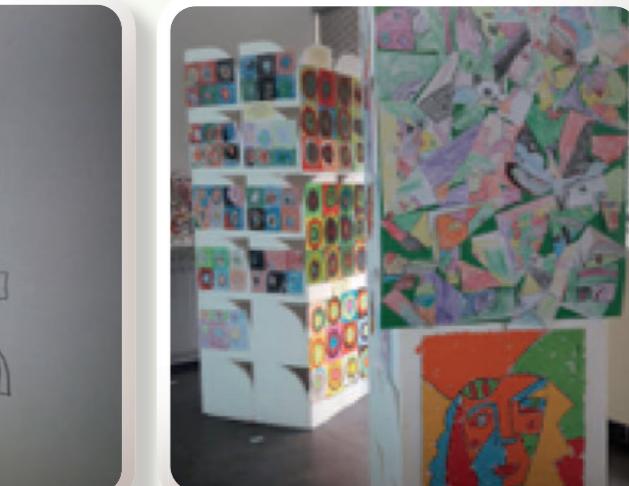

s drugom djecom verbalizirati, pređivati svoja znanja već viša razina zračenje refleksiju.

ije djece, čija eteta prema ta kako bismo ga bolje razumjeli shvatili procese učenja.

Dokumentacija podupire stvaranje kvalitetnih suradničkih i partnerskih odnose s roditeljima i širokim

ama (slike, crtezi, knjige ver-
ni, likovni i glazbeni izričaji...).
ga dokumentacije u poticanju
ičkog promišljanja, u suradnji

lci najčešći su oblici do-
je koji se koriste u usta-

socijalnom zajednicom, kako bi shvatili složenost procesa koji se događaju u institucionalnom djetinjstvu, te se time oblikuje i razvija kurikul ustanove.

Dokumentacija je orientirana na sve sudionike odgojno-obrazovnog rada, djecu, roditelje, sustručnjake i odgojitelje. Ona podrazumijeva prikaz cijelog procesa, dok se nedovoljnim smatra prikaz krajnjeg

produkta. Interpretacija dokumentacije treba biti jasna i smislena kako bi se shvatio proces, tek takva ima pedagošku vrijednost. Sam prikaz etnografskih zapisa nema jasnu pedagošku vrijednost. Treba imati na umu kako i svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa (roditelji, lokalna zajednica I sl.) nisu educirani. Stoga je izuzetno važno da se svim sudionicima što kvalitetnije interpretira proces, dokumentacija.

Dokumentacija - u odnosu na djecu - omogućava djetetu osvještavanje svog rada, misli i podsjeća ga na njegove akcije.

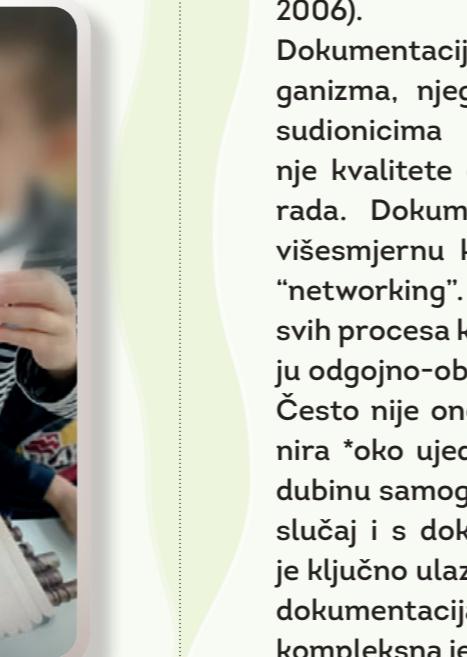
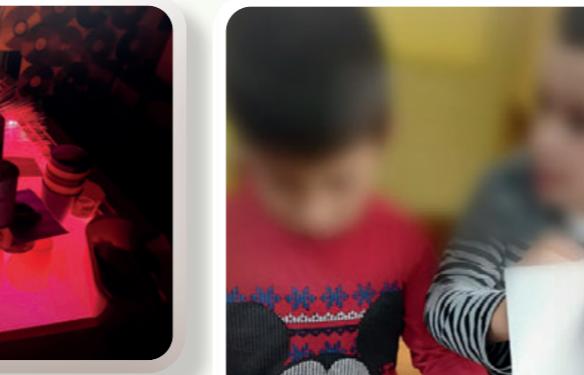
Dokumentacija - u odnosu na odgojitelje - uvid je u vlastiti rad, govori o profesionalnom razvoju.

Dokumentacija - u odnosu na druge odgojitelje i sustručnjake - podiže kvalitetu ustanove, kvalitetnom evaluacijom i refleksijom.

Takva dokumentacija omogućava odgojiteljima, sustručnjacima i

uključivanje rada i bolje razumijevanje "organizma", te bolje shvaćanje djece.

Fotografije djece u akciji, videozapisi za vrijeme konstruiranja, transkripti razgovora omogućavaju materijalizaciju problema i u zajed-

roditeljima osvještavanje onog što su djeca razvila, te koje su kompetencije stekla i kako su kritički promisljala i suradivala. Omogućava i dalja promišljanja, kao i akcije, te izmjene nekih pristupa - implementiranje novih pristupa i metodologija.

Dokumentacija je alat za učenje, za razmjenu iskustava, znanja među sudionicima odgojno-obrazovnog procesa, te kao takav omogućava stvaranje zajednica koje uče. Dokumentacija je snaga koja čini ispreplitanje akcije djece i odraslih vidljivima i koja unapređuje kvalitetu komunikacije i interakcije (Rinaldi, 2006).

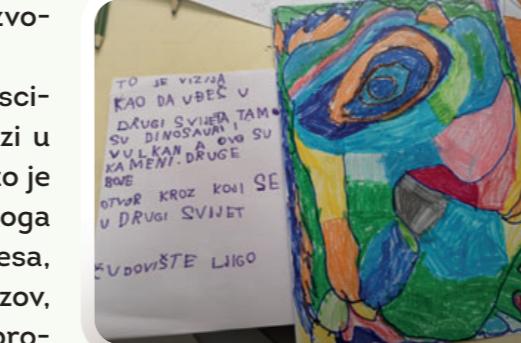
Dokumentacija je dio živućeg organizma, njegov organ koji svim sudionicima omogućuje praćenje kvalitete odgojno-obrazovnog rada. Dokumentacija omogućuje višesmjernu komunikaciju, ona je "networking". Umrežuje ukupnost svih procesa koji sudjeluju u razvoju odgojno-obrazovnog rada.

Često nije ono što naizgled fascinira *oko ujedno i ono što ulazi u dubinu samog procesa rada, što je slučaj i s dokumentacijom. Stoga je ključno ulaziti u dubinu procesa, dokumentacija tada postaje izazov, kompleksna je i uključuje cijeli pro-

ces (sve aspekte djetetova razvoja), kao i uključenost, pripadnost svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa (odgojitelje, stručni tim, roditelje, lokalnu zajednicu...).

*Provjerite, smisao...

eTwinning projekt u predškolskoj dobi

Denis Vincek
dipl. bibliotekar i dipl. novinar
stručni suradnik mentor
OŠ Ante Kovačića, Zlatar
denis.vincek7@gmail.com

U programu Europske unije Erasmus+ mogu sudjelovati sve odgojno-obrazovne ustanove, osnovane u skladu sa zakonom, koje posjeduju rješenje o početku rada izdano od ovlaštenoga tijela. Time su obuhvaćeni - uz osnovne škole, srednje škole, učeničke domove, te druge javne ustanove koje posjeduju rješenje o obavljanju djelatnosti odgoja i obrazovanja - i dječji vrtići.

eTwinning jedna je od aktivnosti programa Erasmus+ i portal www.eTwinning.net namijenjen je (međunarodnoj) suradnji i usavr-

šavanju nastavnog i nenastavnog osoblja, od predškolskog obrazovanja do srednje škole. Prijava na portal brza je i jednostavna, riječ je o sigurnoj platformi na kojoj, u odnosu na, primjerice, društvene mreže, korisnički račun mogu imati samo odgojno-obrazovni djelatnici.

eTwinning projekt mogu pokrenuti najmanje dva odgojno-obrazovna

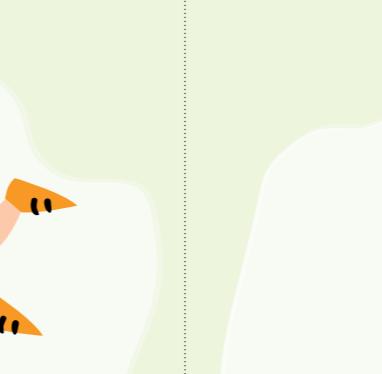

djelatnika iz najmanje dviju škola (ponovimo: pod terminom škola podrazumijevamo i dječje vrtiće). Projekt se prijavljuje u Hrvatskoj - Agenciji za mobilnost i programe Europske unije.

Temu projekta, a time (ugrubo) i projektne aktivnosti pritom dogovaraju utemeljitelji projekta jer - riječ je o čimbenicima koji se prijavljuju mjerodavnoj agenciji prilikom registracije projekta.

Radi lakšeg razumijevanja, navest ćemo primjer projekta u kojem se predškolci mogu baviti istraživanjem kulturne baštine. Konkretnе aktivnosti bile bi: upoznati vlastitu kulturnu baštinu,

u obliku zvučnih zapisa ostaviti trag o baštini i tako omogućiti i budućim generacijama njeno upoznavanje i nastavak daljeg istraživanja, primjenom digitalnih alata

predstaviti kulturnu baštinu polaznicima drugih vrtića.

Nakon takve konkretizacije aktivnosti slijedi pronalaženje potencijalnih partnera. Valja se ulogirati na platformu eTwinning i, kad je riječ o dječjim vrtićima, otici na eTwinning live i na kartici Partner Forums odabrati eTwinning projects 4 - 11, čime su obuhvaćena djeca navedene dobi. Uteteljitelji projekta otvaraju novu temu, navode aktivnosti, čime se opisuje projekt i tako pozivaju ostale

odgojne-obrazovne djelatnike iz dječjih vrtića koji imaju afinitete prema predloženoj temi da se uključe u projekt. Slijedi dogovor projektnih koordinatora u pojedinim vrtićima o načinu međusobne komunikacije - to je u praksi vrlo često putem Facebook Messenger-a, no moguće je svaki drugi oblik,

sve do foruma na eTwinning platformi.

Slijedi dogovor o konkretnim aktivnostima i prihvaćanju njihova vremenika. Konkretnе aktivnosti mogu u navedenom slučaju biti: Predstavimo se (rujan); Najljepši grozd (rujan, listopad); Ja sam e-siguran (listopad); Kitimo jelu (studen, prosinac); Fašnik (siječanj, veljača); Uskrs (ožujak, travanj)...

Svaki eTwinning projekt uključuje aktivnost povezana uz e-sigurnost, a to se može prilagoditi dobi: od razgovora s djecom o vremenu provedenom pred televizorom, sadržaju koji se konzumira i sl. Odgajatelji će pritom dogovorno uključiti različite digitalne alate, kojima će se prezentirati sadržaji vezani uz projekt. Neki od alata u projektu, uzeti kao primjer, jesu

alat za uređivanje zvuka Audacity, program za uređivanje fotografija GIMP, platforme Google Sites, Wakelet, Canva i sl. za postavljanje fotografija te Google Forms ili Microsoft Forms za evaluaciju koja se obvezno provodi nakon svake etape projekta.

Sadržaji (zvučni, fotografski ili videozapisi) postavljaju se na platformu TwinSpace, kamo odgajatelji, koji u pravilu imaju administratorske ovlasti, mogu pozvati roditelje koji će time imati (putem dodijeljenih korisničkih računa i lozinki) uvid u sav sadržaj, a moći će i sa svojom djecom dodavati sadržaje - primjerice, fotografije jela u aplikaciji Wakelet u slučaju aktivnosti Kitimo jelu.

Na TwinSpaceu roditelji će s učenicima moći pristupiti i evaluacijskim obrascima, u kojima će djeca

dati svoje mišljenje o sudjelovanju u projektu: od toga koja im se aktivnost najviše sviđala, jesu li imali dovoljno vremena za predviđene aktivnosti, do odgovora na pitanje jesu li ostali sudionici projekta prihvaćali njihovo mišljenje.

eTwinning projekt, kakav je opisan u ovom radu, razvija kod djece predškolske dobi kompetencije u četirima područjima. U medijskom području razvijaju se medijska i početna čitalačka pismenost, u IKT području, u skladu s dobi, dječa se senzibiliziraju za digitalne alate, u jezičnom području razvija se izražavanje na hrvatskom jeziku, no isto tako i izražavanje na jeziku projektnih partnera koji mogu biti i izvan Hrvatske. Za kraj, potiče se od najranije dobi i aktivno demokratsko građanstvo: upoznavanjem kulturne baštine svojega

i M P R E S U M

IMPRESUM

Glavni urednik:
GORDANA PAVLINIĆ

Suradnici:
Sanja Pavić, Snježana Mikulec, Denis Vincek, Snježana Turković, Monika Šavorić, Nina Ljubičić, Ivana Malović, Ivana Košutić, Silvija Jagarčec-Bekina, Anne-Marie Brgles, Marija Arbanas Kralj, Beti Jambrek, Kristina Žitnik, Nikolina Maršanić, Božica Kalauz, Katarina Cvetković, Danijela Leljak, Danijela Groš, Anamarija Kralj, Ana Ivanetić, Patricija Grah, Djeca iz vrtića i predškole

Lektura:
Mira Jelić, prof.

Grafičko oblikovanje:
digital-atelier.hr

Naslovnica: Treba iskoristiti i malo snijega za napraviti snjegovića

Zadnja strana: Sve naše „Hižice“

Nakladnik: Dječji vrtić Rožica, Veliko Trgovišće
Godina: veljača 2021.

ISSN 1849 - 6431

